Milliyet
ÇOCUK
11 Şubat 1980 • Sayı: 6 • 15 Lira

Her hafta
Milliyet
ÇİZGİ-ROMAN
dergisi
armağan ediyoruz

Bir çizgi romanın tamamı
ÇILGIN BARON

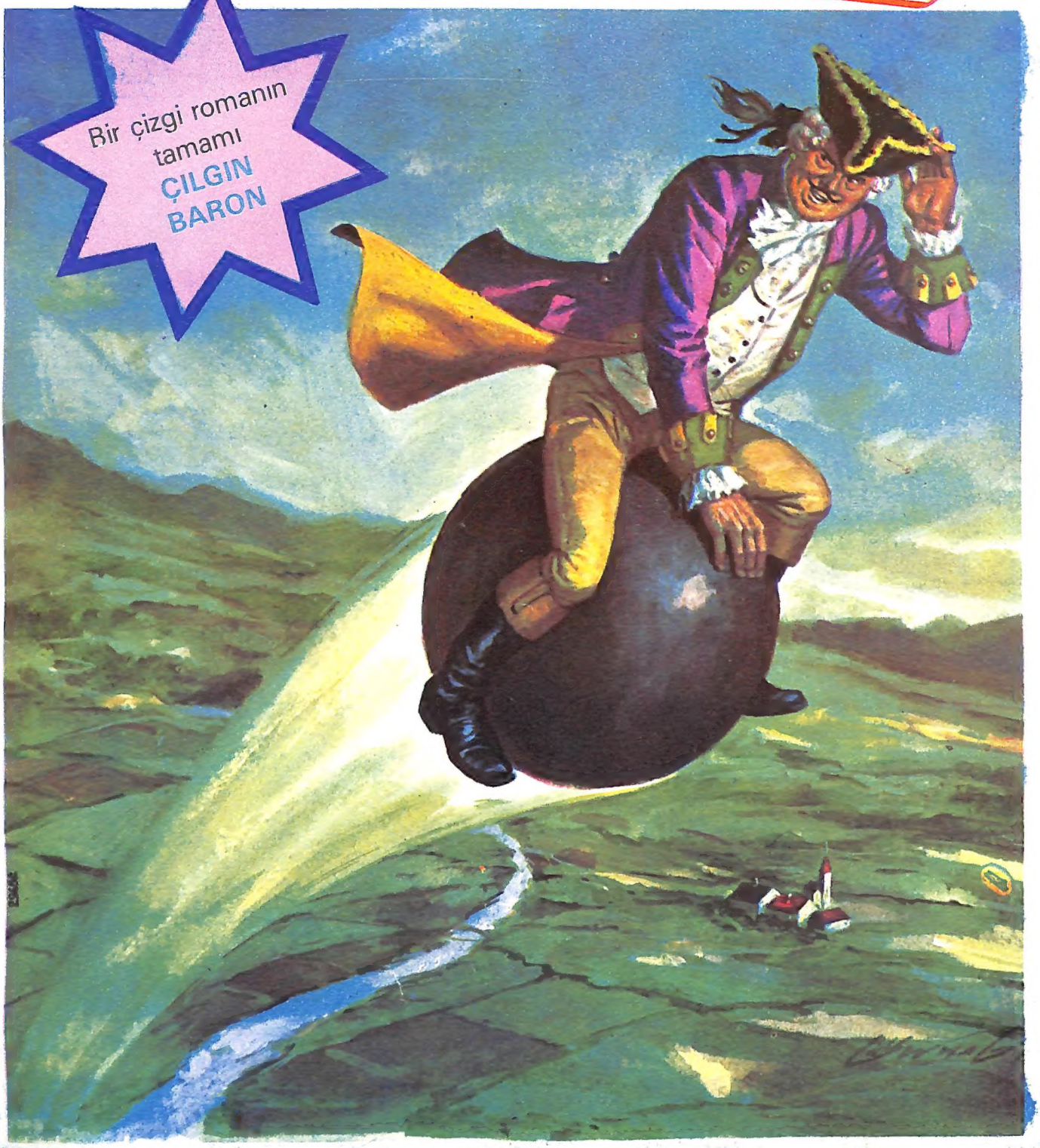

öğrenci misiniz?..

değerli 5 kitap, sizin için indirimli!..

YABANCI DİL YARDIMCI DERS KİTAPLARI

Orta okullarda okutulan bu kitaplarda
— Kelimelerin anlamları ve okunuşları,
— Cümle yapıları,
— Konularla ilgili sınav soruları ve cevapları
büyük bir titizlikle öğretmen
AYHAN YALÇIN tarafından hazırlandı.

ORTA III AN ENGLISH COURSE FOR TURKS INTERMEDIATE I.

YARDIMCI DERS KİTABI
Resim,i dört renk lüks krome kapaklı
272 sayfa 30 TL

GENÇLERE DİN VE AHLÂK DERSLERİ

İmam Gazâlî'nin Eyyüh'el Veled isimli eserinden faydalanılarak hazırlanmıştır. Konusunda tek kitaptır.
Hazırlayan: A. Remzi Eser.
3 renkli, nefis krome kapak içinde 40 TL.

ORTA I AN ENGLISH COURSE FOR TURKS ELEMENTARY I.

YARDIMCI DERS KİTABI
Resimli, 2 renk, lüks krome kapaklı
167 sayfa 25. TI

ORTA II AN ENGLISH COURSE FOR TURKS ELEMENTARY II.

YARDIMCI DERS KİTABI
Resimli, dört renk lüks krome kapaklı
320 sayfa 30 TI

GENÇLERE İSLÂM İLMİHALİ

Tam bir ilmihal kitabıdır.
—5 farz
—52 farz
—Peygamberlerin hayatı
Akıcı bir üslıpla
A. Remzi ESER tarafından hazırlanmıştır.
3 renkli, nefis krome kapak içinde 40.—TL.

Bu son derece faydalı 5 kitabın yanında, bir de hoşlanacağınız bir kitap hediye ediyoruz.
Bunların tümünü, kısa bir süre için 135.- TL. karşılığında ödemeli olarak gönderiyoruz.
İsteklerinizle birlikte 10.- TL.'lık posta pulu gönderir misiniz!

Ödemeli isteme adresi:

GEN-DAĞ/KİT-SAN
Çatal Çeşme Sk. 52/B Cağaloğlu
Telefon:26 46 54 P.K. 75 Beyazıt/İstanbul.

OKURUN SESİ

● Dergimizi her hafta ilgiyle izliyorum. Basketbolla ilgili yazılar yayımlarsanız sevinirim.
MEHMET CAN
(Antalya)

● Dergimizi çok seviyorum. Uzay ve diğer ülkelerle ilgili yazılar yayımlar mısınız?
BARIŞ PURUT
(İstanbul)

● Afrika ve Afrikada yaşayan insanlarla ilgili yazılar yayımlarsanız sevinirim. Ayrıca "Pembe Panter"i yayımladığınız için teşekkür ederim.
TURGAY DAĞGEZ
(Bursa)

● Milliyet Çocuk Dergisini severek okuyoruz. Acaba "Püskül ile Çilli"yi yeniden yayımlar mısınız?
İDİL — İLTER İNAN
(İstanbul)

● Dergimizin "Bilmece Bulmaca" sayfasındaki bilmeceleri bazen çözemiyorum ve düşünmeden yanıtlara bakıyorum. Acaba yanıtları sonraki dergide yayımlayabilir misiniz?
NUMAN BAYRAKTAROĞLU
(Gebze)

● Milliyet Çocuk Dergisi'ni severek okuyorum. Emeği geçen herkese teşekkür ederim. Poster verirseniz sevinirim.
ASLI DEMİROK
(Ankara)

● Dergimizi çok beğeniyorum. "Ret Kit" ve "Tele Yunus"un yeni serüvenlerine yer verirseniz sevinirim.
VOLKAN ÇINAR

● Dergimizin "Okurdan Okura" sayfasında karikatüre de yer verirseniz seviniriz.
ALİ UYAR
(Konya)

● Derginiz çok güzel. Jules Verne'in yapıtlarının çizgi-roman biçimini yayımlarsanız çok sevinirim.
NURAL MERİÇTAN
(İstanbul)

● Derginizi severek okuyorum. Pulculukla ilgili bilgiler verirseniz çok sevinirim.
AYŞE ÖZÇINAR
(Kastamonu)

bizden size

SEVGİLİ çocuklar, geçen haftadan başlayarak, Müjdat Gezen, bir süre sizlerle olacak. "Aptal Hamdi"si ve "Çocuk Mizahı" ile derginizde yakından tanıdığınız Müjdat Gezen, "Bir Bulut Olsam" adı altında topladığı şiirlerini sunacak sizlere. Severek okuyacaksınız.

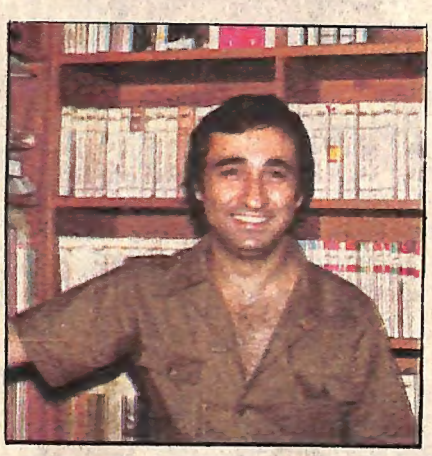

Müjdat Gezen

GENE geçen haftadan başlayarak, "Bilim ve Teknik" adlı yeni bir sayfa açtık. Size bilim ve teknik alanında ilginizi çekeceğini umduğumuz konuları, resimli olarak sunacağız. Geçen hafta "Karıncalar"ı anlatmıştık. Bu çalışkan, minik yaratıkların akıl almaz yaşam biçimlerini, kendilerine kurdukları düzeni şaşarak ve ilgi ile izlediğinizden eminiz. Bu hafta ise "Uzayın Gizi Çözülüyor" başlıklı yazıda, yerçekimi kanununu bulan Isaac Newton'un yaşam ve buluş serüvenini, ünlü İtalyan bilgini Galile'nin yaşam öyküsünü bulacaksınız.

REPORTAJ—Söyleşi sayfamızda bu hafta ilginç bir konuğumuz var: Film yönetmeni Ömer Kavur. Geçtiğimiz yıl, oyuncuları baştan başa çocuklardan oluşan bir güzel film yaptı. İçeride, bu filmin ve yönetmeninin öyküsünü, kendi kaleminden okuyacaksınız.

BU haftaki öykünüz Oktay Akbal'dan: "O Haziran Günü"... Ünlü roman ve öykü yazarı Akbal'ın sizler için yazdığı bu öyküyü severek okuyacaksınız.

SELİM İleri bugüne kadar "Edebiyat Sevgisi" başlığı altında öykü, roman ve şiir türlerini anlattı sizlere. Gelecek haftadan başlayarak edebiyatın tarihini ve doruklarını dile getirecek. "Bakalım sevecek misiniz?" diyor Selim ağabeyiniz. Biz seveceğinize eminiz.

SİZE bir şey hatırlatmak istiyoruz sevgili çocuklar. Armağanlı Bilmece köşemize yanıt yollarken, zarfın içine posta pulu koymamanızı diliyoruz. Bir arkadaşınız pul gönderdi. Sizler de bu yanlışa düşmeyiniz diye uyaralım dedik. Ödül kazananların ödüllerini, biz adreslerine postalayacağız.

Hepinize esenlikler dolu yeni bir hafta dileriz sevgili çocuklar.

Milliyet ÇOCUK DERGİSİ

Sahibi: Milliyet Yayınları A.Ş. adına
ERCÜMENT KARACAN

Genel Yayın Müdürü: ÜLKÜ TAMER

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: GÜL ÖNET

Teknik Yönetmen: MEHMET İLKORUR

Pazartesi günleri yayımlanır ● 11 Şubat 1980 ● 1980 / Sayı 6 Sıra No: 350 Milliyet Yayın A.Ş. tarafından hazırlanmış, Milliyet Ofset Tesisleri'nde basılmıştır ● *Adres*, Milliyet Çocuk Dergisi, Milliyet Yayınları, Basın Sarayı, Cağaloğlu İstanbul ● *Abone koşulları:* 1 yıl, 680 TL / 6 ay: 340 TL. ● Uçakla: 1 yıl: 745 TL / 6 ay: 372. 50 TL ● Yabancı ülkeler için ayrıca posta ücreti eklenir ● Türkiye'de satış fiyatı: 15 TL ● Kıbrıs için satış fiyatı: 20 TL

UZAY ÇOCUKLARI 1980 ÇOCUKYILI

YEMEK KAZANI MI? OLAMAZ! BAKIR, ALİMİNYUM VB. NE KADAR MADENSEL KAP KACAK VARSA ÜLKEMİZE SATMIŞ KARŞILIĞINDA SİLAH ALMIŞTINIZ...
BU KAZANI SATMAMIŞIZ DEMEK. TOPRAKLARIMIZDA OLDUĞUNA GÖRE KAZAN BİZİMDİR...
HIMM! BU KENDİ BAŞIMA KARAR VEREMEYECEĞİM KADAR İNCE BİR KONU.. ÜLKEME TELEFON EDİP YETKİLİLERLE GÖRÜŞECEĞİM...
OF! ÇOK UZUN BİR İŞ.. MADALYA TÖRENİ OLACAK...
HEY! DURUN ÇOCUKLAR BURASI YASAK BÖLGE..
KOŞ KOŞ SEN ALDIRMA ONA...
DURUN! YOKSA ATEŞ EDERİM...
OH! VURACAK BİZİ
KORKMA BU YIL ÇOCUK YILI.. ÇOCUK OLDUĞUMUZ İÇİN VURAMAZLAR!
BAKSANA SİLAHINI DOĞRULTTU ATEŞ EDECEK...
APTALIN BİRİYİM BEN. SİLAHLARDA MERMİ OLMADIĞINI UNUTTUM.
GÖRDÜN MÜ BAK.. ATEŞ EDEMİYOR..
ŞİMDİ GÖSTERİRİM SİZE..
AAA! TÜFEĞİ ODUN GİBİ TUTUYOR! DÖVECEK BİZİ..
TUTARSA DÖVER... ANLAYACAK BİRAZDAN DÜNYANIN KAÇ BUCAK OLDUĞUNU...
22

DOSTLUKLARI SAĞLAM TEMELLERE DAYALI OLAN ÜLKELERİMİZ ARASIN-DA YENİ BİR ANLAŞMA İMZALANDI...

VAZ GEÇİLMEZ DOSTUMUZ BÜYÜK ÜLKE, BİZE OLAN İÇTENLİĞİNİ BİR KEZ DAHA İSPAT EDEREK, YEMEK KAZA-NINA KARŞILIK GAZOZ YARDI-MINDA BULUNMAYA KARAR VERMİŞTİR...

KAPAKLARI MADALYA OLARAK KULLANMA HAKKIMIZI TANI-MIŞTIR.. ANCAK BOŞALAN ŞİŞELER DOST ÜLKENİN DE-NETİMİNDE OLACAKTIR...

DEVAM EDECEK

ÖYKÜ

O HAZİRAN GÜNÜ

OKTAY AKBAL

BIR haziran günüydü. Bütün haziranlar birbirine benzer. Yılların çok gerisinde kalanlar da... Güneşli, aydınlık, sıcak, sevinç dolu bir gün. İlkokul öğrencisiydim. Şimdi gözlerimi kapatınca o günlere geri dönebiliyorum ancak. Zor bir şey kendimi ilkokul çağında görmek, duymak, yaşamak.

Benim okulum öbür okullardan değişikti. Yabancı öğretmenlerin ders verdikleri bir okuldu. Dik bir yokuşun dibinde koskoca bir bina, üzerinde sallanan iki bayrak, biri bizim bayrağımız, biri de Fransız bayrağı... Bu okulun her şeyi başkaydı, ders sabahın sekizinde başlar, akşamın dördünde biterdi. Öğretmenlerimiz uzun cüppeler giyen, bellerinden kayışlar sarkan, uzun sakalları olan kimselerdi. Tek sözcük Türkçe bilmezler, homurtulu bir dille bize ders anlatırlardı.

İlk gittiğim gün kaçtım bu okuldan. Kimbilir nelerden korkmuştum. Annem beni ön kapıda bırakmıştı ben arka kapıdan çıkıp gitmiştim on dakika sonra, Belki de ilk kez gördüğüm kara sakallı, uzun boylu yabancı öğretmenlerden, anlamadığım bir dille konuşmalarından, bakışlarından yürüyüşlerinden korkmuştum. Uzun süre duydum bu çekingenliği. Hatta yaşamımca sürüp gitti okul korkusu. Hiç bir zaman ısınamadım okula, sınıfa, derse. İlk izlenimin tatsızlığıydı, nedeni.

Her ulustan çocuk vardı sınıfta. Sıra arkadaşım Fransızdı, arkamda oturanlardan biri Sırp, öbürü İtalyan. Yıllar geçiyor, sınıflar yükseliyordu. Dördüncü sınıftayken yeni bir öğretmen geldi. Bu çok genç bir İtalyan delikanlısıydı. Mösyö Fabiani. Fransızca'yı kendi diline yakın biçimde konuşuyor, bizimle futbol, voleybol oynuyor, gezmelere gidiyor, bol bol not atıyordu. Onun gibi bir öğretmenimiz olduğu için hepimiz sevinçliydik. 'Bon Point' adı verilen ödülleri sık sık dağıtıyor, öteki öğretmenler gibi kızar kızmaz 'beş yüz satır' yazmak cezası vermiyordu.

Her ay karne alırdık. Ay sonu geldi mi tüm sınıfı bir telâş, bir korku sarardı. Önemli bir törendi bu. Müdür iri göbeği, upuzun sakalıyla sınıfa girer, sandalyeye oturur, elindeki listeye bakarak biz öğrencilerin o ay içindeki durumlarını söylemeye başlardı. Birinciden sonuncuya dek bütün öğrencilerin adı geçerdi. Kimi daha önce, kimi daha sonra. Susup bekleşirdik, ah adım çıksa bir an önce diye kalbimiz çarparak. Birinci, ikinci, üçüncü alkışlarla karşılanır, sonuncu ise kahkahalarla... Kimi zaman müdür listeyi tersinden okumaya başlardı. Bu kez biz 'aman adım çıkmasın' diye ter dökerdik soğuk soğuk...

O, 1933 yılında ben dördüncü sınıftaydım. Yılın ortasında öğretmenimiz memleketine gitti, yerini yaşlı ve ters bir öğretmen aldı. Sınıfta eski mutlu hava kalmamıştı. Bahçedeki oyunlarda eski öğretmenimizin yokluğunu duyuyorduk. Gezmelere gitmek de unutulmuştu artık. Her ay sonlarında karne dağıtma töreni eskisi gibi yapılmaktaydı. Bütün yıl boyu sınıfın en şişman ve en çalışkan öğrencisi, bir Yugoslav tüccarının oğlu Aleksi, birinciliği, bir kunduracının oğlu Davit de ikinciliği kimseye kaptırmamışlardı. Bir kez bile durum değişmemişti. Ben bir kez beşinciliğe kadar yükselebilmiştim. Her ay sonu heyecan ve korkuyla karneyi alır eve götürürdüm. Bir önceki aya oranla durumumda bir kötüleşme olunca, annem-babam kızıyor, kimi zaman da 'neyse bir ön yere gelmişsin' diye seviniyorlardı. Kötü bir karneyle eve gitmemek için akşam karanlığına kadar sokak sokak dolaştığımı hatırlıyorum.

O yıl ilkyaz biraz erken gelmişti. Yıl sonu sınavları yaklaşmıştı. Hepimizde bir hız, bir çalışma çabası vardı. Yıl sonunda birinci olarak karne almak en büyük amaçtı. Ama

nerde, hepimiz kötümserdik. O şişko Aleksi varken birinci gelmek olanak dışıydı. Bütün dilbilgisi kurallarını ezbere bilen, imlâsı çok güçlü, bülbül gibi Fransızca konuşan, gece gündüz ders çalışan, başka hiçbir konuyla, oyunla bile ilgilenmeyen bir garip çocuktu bu. Daha önce Fransa'da yaşamış bir süre ailesiyle... Aleksi varken, ardından da David gelirken, ikincilik bile bizler için bir düştü. Ama Orhan'la birlikte çalışıp sınavlarda başarılı olmaya karar vermiştik. Akşamları birbirimize gidip ders çalışıyorduk bütün çabamızla.

Haziranın en sıcak günlerinde sınav odalarında uzun uzun terledik, heyecan çektik. Sonunda tüm sınavlar bitmişti. Okulun büyük bahçesine sandalyeler, sıralar birbiri ardına dizildi, ön yana koltuklar karşıya da müdürün çıkacağı bir kürsü yerleştirildi. Yaşlı müdürümüz sınıfı geçenleri, derecelerini, öğrencilerin, anaların, babaların önünde bildirecekti. Erkenden hepimiz bahçede toplanmıştık. Herkes bir şey söylüyordu. Acaba birinci kimdi? Herkes Aleksi'nin birinciliği alacağı kanısındaydı. Bense nasıl olsa sınıfı geçtiğime güveniyor, daha fazla umutlara kaptırmıyordum kendimi... Yavaş yavaş bütün öğrenciler yerlerini aldılar. Bir çok ana baba da gelmişti. Kapkara giysiler içinde birbiri ardınca sandalyelere yerleşen öğretmenlerimiz müdürün gelmesiyle bizlerle birlikte ayağa kalktılar. Bir alkıştır başladı. Müdür ağır ağır konuştu: "Dereceleri bildiriyorum. Bu yıl birinci iki kişidir."

Herkes şaşkınlık içinde birbirine baktı. Sessizlik içinde yaşlı müdür sonucu açıkladı: "145 Orhan ve 78 Oktay". Korkunç bir alkış sesiyle kendime geldim. Bu alkışlar banaydı, bizeydi. Orhan'a ve Oktay'a. Bizdik birinci olan!. Bir düşteydim sanki. Nasıl kalkıp müdürün yanına gittik bilmiyorum. Müdür ellerimizi sıktı, kutladı. Yerime döndüğümde herkes bize bakıyordu. Aleksi ise koca gövdesini sallayarak yanındakilere homurdanıp duruyordu.

O günden belleğimde kalanlar bunlar. Bir de okul müdürünün verdiği armağan kitaplarla o dik yokuşu birkaç dakikada tırmanıp eve koşuşum... O an yaşamda herşeyi elde ettiğimi sanmıştım. Dünya buyruğumun altındaydı. Mutluluğum hiçbir zaman sona ermeyecek gibiydi. O haziran gününün bende yarattığı o mutluluk duygusunu bir kez daha duyamadım. Artık duymamama da olanak yok... Bir kez yaşanır böylesi mutluluklar..

halit kıvanç SİZLERLE

TELEFON, NEŞELİ BİR OYUNCAK MI?..

TELEFONU çok severim ben... İnsanları birbirine yakınlaştırdığı için her şeyden önce... Mesafeleri kısalttığı, zaman kazandırdığı için de... İstanbul'dan örnek vereyim: Levent semtinde oturuyorsunuz diyelim. Yeşilköy'de de arkadaşınız var. Ona önemli bir şey söylemeniz gerekli. Levent'le Yeşilköy'de arasında kilometrelerce yol var. Gidip söyleyeceğinizi söylemek ve sonra dönmek, birkaç saatinizi alır. Ama telefon bu işi, birkaç dakikada çözümlemek gücüne sahiptir.

Ancak bazıları var ki, telefonu böylesine önemli bir yaşam aracı olarak görmüyor da... Sanki "Neşeli bir oyuncak" sanıyorlar. Hele hele bazı küçükler!.. Babaları, anneleri, büyükleri evde olmadığı zaman, koşuyorlar telefonun başına... Bazan rastgele bir numara çevirip çıkanla eğleniyorlar. Bazan da tanınmış kişilerin telefonunu öğrenip anlamsız sorular soruyor, kendilerini boş yere meşgul ediyorlar... Düşünmüyorlar ki, rastgele telefon açıkları evde bir hasta olabilir, uyumakta olan yaşlı biri yahut küçük bebek bulunabilir. Ya da telefonunu çevirdikleri tanınmış kişi çok önemli bir işle meşguldür. Bunu hiç akla getirmeden çeviriyorlar numaraları ve karşılarına çıkanla konuşmak istiyorlar. Sevgili okurlarım, bu konuda bana özellikle inanmanızı isterim. Telefon çok önemli bir araçtır. Bir yangını telefonla vaktinde haber verebilir, bir mahalleyi yanmaktan kurtarabilirsiniz. Bir hastalık için doktoru telefonla bulabilir, bir can kurtarabilirsiniz. Haaa bakın, telefon deyince... Telefonla konuşmanın bazı kuralları vardır. Ne yazık ki büyükler içinde bile bu kuralları bilmeyen ya da aldırmayan hiç az değildir. Telefonu çevirirler, sanki karşılarına ille de aradıkları çıkacakmış gibi, "Allo" diyene "Ahmet" yahut "Mehmet" diye seslendirip söze başlarlar. Oysa telefon eden kişi, önce kim olduğunu söylemek, yahut çıkan yerin falanca numara mı oldüğunu öğrenmek zorundadır. Şöyle ki, telefonu çevirdik de, "Allo" dediler mi?.. Konuşmayı nasıl sürdürmek gerektiğini, şu örnekle anlatabilirim:

— Orası 22 44 10 numara mı? Milliyet gazetesi mi?

— Evet, kimi istediniz?

— Halit Kıvanç'ı istiyorum... Ben Milliyet Çocuk Dergisi okurlarından Burak Süsoy'um.

— Burası Milliyet gazetesi ama, Halit Kıvanç şu anda burada değil.

— Geleceği zaman belliyse öğreneyim. O zaman ararım. Yok belli değilse, lütfen bir not bırakabilir miyim?

Konuşma böyle olmalı... Ya da aradığınız kişi karşınıza çıkarsa, Gene önce kendinizi tanıtmalı, ardından da ne istediğinizi çok kısa söylemelisiniz. Karşınızdakinin önemli işi olabilir o anda... Telefonla konuşurken daima bunu düşünmek gerekir. Yoksa telefon açıldığında "Orası neresi?" yahut "Ali beyi istiyorum" diye tepeden inme konuşmak hiç de nazik sayılmaz. Bundan böyle telefonla her konuşmanızda bu söylediklerimin hatırınıza gelmesini isterim.

Haftaya buluşma dileğiyle, sevgiler, başarılar hepinize...

edebiyat sevgisi

SELİM İLERİ

MASALDAN ÖYKÜYE

KLASİK Türk edebiyatında, okul kitaplarımızdan da öğrenebileceğimiz gibi, daha çok şiir türü ağırlık kazanmıştı. Buna karşılık roman klasik Türk edebiyatında yer almıyordu. Öyküyse, şiir türü içinde erimiş gibiydi. Bunun kimi nedenleri üzerinde eski yazılarımızda durmuştuk, hep birlikte tartışmıştık değil mi? Ama yine de üç beş cümleyle özetleyelim...

Edebiyat, toplumsal yaşama sıkı sıkıya bağlı bir sanat koludur. Oluşumu ve gelişimi, toplumsal yaşamla koşuttur. Toplumsal yaşam ise, insanların üretimleri ve üretim ilişkileriyle belirginlik kazanır. Batı'da toplumsal yaşam yoğunlaştıkça, giderek karmaşıklaştıkça edebiyat da iş yaşamındaki "işbölümü"ne koşut biçimde türlerini çoğaltmış, arı duyguların dile getiricisi şiirin yanı sıra, yoğun ve karmaşık toplumsal yaşamın dile getirilişinde roman sanatına baş vurmuştur.

Öte yandan Osmanlı İmparatorluğu'nda toplumsal yaşam ağıraksak bir akış gösteriyordu. Ekonomik yapı duruktu. Bu yüzden edebiyat da tek bir tür çevresinde gezinip duruyordu. Tanzimat'tan sonra, yeni bir yaşam başlatılmak istendi. Batı'nınkine yakın ve benzer bir yaşam Edebiyatçılarımız Batı'daki yazınsal türleri Türkçe-Osmanlıca'da denediler. Tabiî bu türlerin başarılı bir biçim kazanması, Osmanlı-Türk toplumundaki yeniliklerin yerleşiklik kazanmasına koşut bir akış gösterdi.

Ancak, aklımıza hemen şu soru geliyor: Öykü ya da roman gibi türlerin içerdiği anlamlar, klasik Türk edebiyatında nasıl karşılanmıştı?

BÜYÜK bir Türkolog olan Ignaz Kunos, Anadolu'da Türk'lerin halk romanları oluşturduğuna işaret ederek, soruna ilk aydınlığı getirmiştir. Kunos'un "Anadolu'da Türk Halk Romanları" adlı değerli araştırısından sonra, başka bilim adamları da bu konuda çalışmalar yapmışlar ve bizi aydınlatmışlardır. Bu haftaki yazımda, Dr. Otto Spies adlı önemli bir araştırıcının "Türk Halk Kitapları"ndan söz açmak istiyorum. Bu kitap, yıllardır piyasada yok; yani baskısı tükendiğinden, alımda bulmak olanaksız "Türk Halk Kitapları"nı. Oysa bir toplum, ilerlemek istiyorsa, öncelikle kendi kültür birikimini irdelemek, çözümlemek zorundadır. İlerde, sizler daha bilinçli genç insanlar olarak, bakarsınız, böylesi bir kültür ortamı yaratırsınız; yürekten dileyelim...

Spies, her şeyden önce, klasik Türk edebiyatının, İslâm edebiyatları içinde irdelenmesi gerektiğini vurguluyor. İslâm edebiyatlarının belli başlı özellikleri arasında da "şeklin" baş rolü oynadığını söylüyor Spies. Ama bu "şekil" bireysel yaratıma dayalı, özgünlüğünü bireysel yaratımdan edinen bir "şekil" değil. Tersine, kalıplaşmış, bütünüyle o kalıp çerçevesinde yineleniyor. Sözcüklerle oynayan şair, hep aynı şekillerle kendini sınırlayarak, hemen hep aynı şeyleri söylüyor.

AMA klasik edebiyatımızın dışında gelişen halk edebiyatımız konusunda, Dr. Otto Spies, ilginç yorumlar getiriyor. Halk edebiyatı, kendi sözdizimi ve sözcük seçimi içinde Osmanlıca'dan Türkçe'ye doğru bir akış göstermiştir, Spies'ın işaret ettiği gibi. Bu metinlerde, halk kendi konuşma dilini kullanmış ve her türlü kalıpsal şekilden uzak tutmuştur kendini. Bunun gibi, Osmanlı toplumundaki yaşamın akışını da halk kitapları dile getirmeye çalışmıştır. Böylelikle roman ve öykünün bir tür karşılığı olabilmiştir halk kitapları.

"Türk halk kitapları," diyor Dr. Otto Spies , "halk kurumlarına ait

CEREN'E MASAL

Çok eskiden, Ankara'ya çağrıldığı zamanlarda, bir gün Yusuf, adını bilmediği bir yokuşu inip kadınlara oy hakkı tanınmasını Meclis'te ilk öneren adamın adı verilmiş caddedeki büyük yapılardan birine doğru yürüdü, iki kanatlı kocaman camlı demir kapının bir kanadını güçlükle itip içeri girdi. Niyeti o zamanlar bu yapının dördüncü katında bir dairede oturan arkadaşı Fred'i, karısı Tözün'ü, beş yaşındaki kızları Ceren'i görmekti. (...) Elinin tersiyle kapıya birkaç kere vurdu. İçerden sesler geliyordu. Kapıyı açan Ceren'di. 'Yusuf Abi' diye bağırdı. 'Esmer güzelim benim' deyip kızın yanaklarını öperken Fred'le Tözün göründüler. Salona oturuldu. Her gelişinde koyu kırmızı sedirin sağ kıyısına otururdu Yusuf; yanına Ceren gelirdi. Köyden kentten, satrançtan konuşuldu; arada kahve içildi, Ceren şeker getirdi. Ama sıkıldığı belliydi, sokuldu 'Yusuf abi, masal anlat bana' dedi. 'Şimdi olmaz' dedi babası, 'Rahat dursana' dedi anası, ama Yusuf çok özlemişti Ceren'i. Sordu: 'Nasıl doğduğumu anlatayım mı?' 'Anlat' dedi Ceren. Yusuf önce öksürdü, sonra anlattı:

"Deve deveyken, sinek sinekken, ben babamın beşiğini tıngır mıngır sallarken anam beni doğuracaktı. 'Sancım tuttu sana, koş ebeyi çağır' dedi. Fırladım kalktım; babam huysuzluk ediyordu ama kim dinler babamı, doğmak istiyordum ben. (...)"

YUSUF ATILGAN

Dağarcık

YUSUF ATILGAN

1921 yılında Manisa'da doğdu. Günümüz Türk edebiyatının önemli roman ve öykü yazarlarından. Az yapıt verdi, ama bu az sayıdaki yapıtlarının değeri, edebiyat çevrelerinde geniş yankılar uyandırdı. Toplumsal yaşam içindeki bireyin sorunlarını deşen Yusuf Atılgan, toplumun baskı ve boyunduruk altında tuttuğu bireyi dile getirdi. Sorunlarla yüklü bireyin yaşamından yola çıkarak, toplumsal düzende aksayanın ne olduğunu belgeledi.

"Aylak Adam" (1959), "Anayurt Oteli" (1973), iki romanının adlarıdır. Öyküleriyse "Bodur Minareden Öte"de (1960) derlenmiştir.

sayısız ögeler, halk inanma ve törelerine yönelik canlı bilgi taşımaları bakımından, kültür tarihi ve halk bilgisi için de bir kaynaktır. Padişahın, beyin, bezirganların ve yoksul tabaka halkın yaşam ve yaşayışını bu kitaplarda görür, öğrenir; halk törelerini, halk göreneklerini, halk inanmalarını ve boş inançları bu kitaplarda tanır, anlarız."

Yazar, yoğun araştırılarının sonucunda, asıl özgün Türk edebiyatının kaynaklarını, halk kitaplarında bulmuştur: "Klasik edebiyatın yanı sıra, yazılı olmayan, ağızdan ağıza anlatılan, halkın yürüttüğü bir tür edebiyat ilerler: Halk edebiyatı. Bu edebiyat bizim için birçok bakımdan , özellikle asıl Türk halk yaşamının ve halk karakterinin ifadesi olması bakımından, değerli ve önemlidir. Halk edebiyatında, bilindiği üzere, Türk dünyası, yalansız dolansız karşımıza çıkar. Halk edebiyatı sayesinde biz Türk ruhu ve Türk sanatı ile yakından tanışma fırsatı buluruz."

YAZAR, sonra da bu halk kitaplarının yazılış özelliği üzerinde duruyor. Öyle ya; roman da diyemiyoruz, öykü de diyemiyoruz onlara, masal da. Çünkü kendilerine özgü bir yazılış biçimleri var:

"Bu halk kitapları, hangi türden olursa olsun, bütün hepsi için aynı kalan özel bir anlatım biçimi taşırlar: Bir düzyazı, koşuk (nazım) karışımıdırlar. Kitabın büyük bir bölümü , yani asıl olay, düzyazı biçiminde yazıldığı halde, aynı zamanda genellikle bir saz şairi olan halk kitabının kahramanı, ötede beride, ruhunun çalkandığı, duygu ve eğilimlerinin betimlendiği yerde, özellikle aşk, sevinç ve üzüntülerinde, ayrılırken, kahırlandığı ve kavuştuğu sıra, savaş ve sınavlarda saza, şiire sarılır."

Ne var ki, toplumsal yaşamdan parça parça, bölük pörçük izler yakaladığımız halk kitapları, bir yanıyla da masal türünün tansıksı (mucizelerle örülü) havasına yaklaşır. Böylelikle romanın ve öykünün gerçeklikle olan alışverişi dışına düşer. Dr. Otto Spies, yapıtında, halk kitaplarımızdaki bellibaşlı masal ögelerini de saptamıştır. Birkaç örnek vereyim size...

SÖZGELİMİ çocukları olmayan bir aileye, bir karı-kocaya günün birinde bir ermiş, bir elma verir, "Bu meyvanın büyülü gücü sayesinde özlenen çocuk doğar. Olağanüstü güçlerin etkisi altında oluşan doğum nedeniyle, özlenen çocuk, artık masal kahramanı olmak yetkisine ve yeterliğine sahiptir." Bundan sonra da olağanüstü güçler, masal kahramanı gencin çevresinde dönenip dururlar...

Kimi kez, halk kitabı kahramanları, sevecekleri kişiyi önce rüyalarında görürler. Ya da bir ermiş çıkıp, birbirlerini ilerde sevecek kişileri, bir rüyada ayrı ayrı tanıtır. Hemen aynı gecede, hem kız, hem de erkek rüyalarında ermişi görmüşlerdir, ermiş de birbirini tanımayan, o güne dek görmemiş bu iki insanı birbirine tanıtır... Kuşkusuz burada da bir olağanüstü karşımıza çıkmaktadır.

Kimileyin, kahraman, bir ereğe ulaşabilmek için dev ve canavar gibi doğadışı yaratıklarla boğuşur, onları tek tek öldürür...

İşte halk kitapları masalla toplumsal gerçekliğin kaynaşması biçiminde bir akış göstermişlerdir. İlk romancı ve hikâyecilerimizden olan Ahmet Mithat Efendi'yse yapıtlarında, halkın yüzyıllara dayalı bu anlatım geleneğinden yararlanmış, okurlarına masal söyler gibi romanı, öyküyü tanıtmıştır.

BU açıdan bakıldığında, bizim edebiyatımızın Batı'dakinden farklı bir akış gösterdiği ortaya çıkar. Uzun yıllar, hem de çok uzun yıllar hikâyecilerimiz, halk kitaplarında o kadar çok rastladığımız masal geleneğinden, özelliğinden yararlanarak özgün deneyişler kotarmayı düşünmemişlerdir. Doğrudan doğruya öykü türünün kendi özellikleriyle yetinmişlerdir.

Öte yandan, modern edebiyatımızın önemli bir yazarı, Yusuf Atılgan, masal geleneğini gündeme getirmiş, çağdaş Türk toplumunun yaşama biçimine koşut bir akışla bu gelenekten yararlanmıştır. Bu haftaki seçme parçamızda, Yusuf Atılgan'ın bir masal tekerlemesini nasıl tersyüz ettiğini belgelemeye çalıştım.

BURADAN da şöyle bir sonuca varabiliriz: Her tür, her tarz, kendi içinde ve kendinden sonrası için önemli değerler taşır. Bireysel yaratım içindeki sanatçı, bu tür ve tarzları kendi ustalığıyla yeniden gündeme getirebilir. Önemli olan, yazdığımız, yarattığımız yapıtların yazınsal olması ve güzellik taşımasıdır.

İşte Yusuf Atılgan da, büyük ve modern kentin ortasına, çok eski bir masal dünyasını oturtuveriyor... Demek ki, masal diyerek dudak bükmemeliyiz. Masaldan geçip geldik modern, çağcıl öyküye.

Sevgili çocuklar,

Bugüne kadar "Edebiyat Sevgisi" yazılarında, şiir, roman ve öykü türlerini tanıtmaya çalıştım sizlere. Gelecek haftadan başlayarak, edebiyat tarihini, edebiyatın doruklarını dile getirmek istiyorum. Bakalım sevecek misiniz?

ÇOCUK DOSTLARI

RÖPORTAJ SÖYLEŞİ-3

Bu haftaki sayfalarımızı sinemaya ayırdık. Konuğumuz ünlü bir film yönetmeni...

ÖMER KAVUR

Aşağıda yönetmenin tüm okuyucuları çocuk olan, son filmi,«Yusuf ile Kenan»ın da öyküsünü okuyacaksınız

1944 yılında Ankara'da doğdu. Kabataş Lisesini bitirdi. Paris'te Gazetecilik - Sosyoloji-Sinema Tarihi ve Sinema Teknik Okullarını bitirdi. 15'e yakın belgesel, 400'e yakın da reklam filmi var. 1974 yılında ilk uzun metrajlı filmi "Yatık Emine"yi ve 1979 yılında da aşağıda öyküsünü bulacağınız "Yusuf İle Kenan"ı çekti.

BİLİYORSUNUZ, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun kimi yörelerinde kötü, acı bir gelenek ne yazık ki bugün de sürüyor: Kan Davası. Herhangi bir düşmanlıktan doğan cinayetler iki aile, iki köy ya da iki aşiret arasında yıllarca devam ediyor. İşte filmimizin iki kahramanı, Yusuf ve Kenan böyle bir kan davası yüzünden babalarını gözlerinin önünde kaybeden iki çocuk. Kan davalarında genellikle erkek çocuklar, kardeşler, amcalar öldürüldüğünden, Yusuf'la Kenan da artık o köyde barınamayacaklar. Babalarının ellerine can havliyle tutuşturulduğu bir adrese bakarak, amcalarını aramak üzere İstanbul'a geliyorlar. İlkokulu köyde okumuş, hiç büyük kent görmemiş iki köylü çocuğu, İstanbul'un Galata semtinde bir handa kapıcılık yaptığını öğrendikleri amcalarını arıyorlar. Ama onları bir şanssızlık daha bekliyor İstanbul'da. Amcaları o handan herhangi bir adres bırakmadan çekip gitmiş. Yusuf ve Kenan, büyük kentin acımasız koşullarına yapayalnız terkediliyorlar.

Böyle çocukları çoğu kez okula gidip gelirken görmüş, öykülerini gazetelerde okumuşsunuzdur. Ellerinden tutan hiç bir kurum yoktur. Ya kaçak sigara satmak, hırsızlık yapmak gibi yasa dışı yollara düşüyorlar ya da sokaklarda soğukta yağmurda sersefil, perişan oluyorlar, hastalanıyorlar. 14 yaşındaki Yusuf ile 9 yaşındaki Kenan için de böyle oluyor. Ceplerindeki üç beş kuruş suyunu çekince derin bir umutsuzluğa ve sefalete düşüyorlar. Aç, evsiz barksız, sokaklarda dolaştıkları bir gece bir rastlantıyla Böcek'le tanışıyorlar. Böcek annesinin geceyarısı sokağa bıraktığı şipşirin küçük bir yumurcak. Tophane'deki o yoksul mahallenin maskotu sanki. Yusuf ile Kenan'ı, mahallenin yasa dışı işler yapan bir çocuk çetesinin elebaşısı Çarpık'la ve öbür arkadaşları ile tanıştırıyor. Çarpık, güçlü kuvvetli gördüğü Yusuf'u çetesine alıyor. Kenan ise daha tutarlı, daha mantıklı hareket eden bir çocuk. Ağabeyinin hırsızlık yaptığını anlıyor, kendine daha dürüst bir geçim yolu arıyor.

Yusuf ile Kenan işte bu Tophane sokağı ve çevresinde çok hareketli günler geçiriyorlar. Başlarından acı tatlı bir çok olaylar geçiyor. Sonunda Yusuf, girdiği karanlık işlerden ötürü hapse düşüyor, buna karşılık Kenan, iyi niyetli, dürüst bir çırak olan Mustafa'nın yardımıyla bir atölyeye çırak olarak giriyor. Artık onu kolay olmayan, zor koşullarda yürüyeceği ama sonu belki de aydınlık olan bir yol bekliyor. Atölyenin ağır çalışmasına, yetersiz ücret nedeniyle kötü beslenmeye, bakımsızlığa dayanabilirse belki de bilinçli bir emekçi olacak ve günün birinde bu koşulları değiştirme savaşına katılacak.

YÖNETMEN ÖMER KAVUR FİLMLERİNİ ANLATIYOR

Ülkemizde bırakılmış çocuklar konusu gerçek bir toplumsal yaradır. Toplumumuzun "geleceğimiz" demekten çok hoşlandığımız çocuklar için gereken önlemleri aldığını söylemek olanağı yoktur. Milyonlarca çocuk ya hiç eğitim görmemekte ya da kötü koşullarda yetersiz eğitilmektedir. Beslenme, sağlık konuları içler acısıdır. Çocuk ölümleri çok yüksektir. Uluslararası çocuk yılında devlet büyüklerinin söyledikleri parlak sözlere karşın binlerce çocuk büyük kentlerin, kasabaların insafsız yaşam koşullarına desteksiz, bakımsız terkedilmişlerdir. Bu çarpıcı gerçekleri bir filmle dile getirmek amacındayım. Düşüncemi senaryo yazarı Onat Kutlar'la birlikte bir film senaryosu haline getirdik. Bu çalışma aylarca sürdü. Aylarca bırakılmış çocuklar arasında, onların yaşadıkları yerlerde dolaştık. Çocuk bürosundaki çocuklarla konuştuk. Bu konuda yayınlanmış araştırma inceleme ve röportajları taradık. Senaryo tamamlanınca çekim hazırlıklarına başladık. Film'de oynayacak çocukların seçimi birçok aday arasından titizlikle yapıldı. Seçilen çocukların bir kısmı çocuk tiyatrosu oyuncuları idi. Bir kısmını ise doğrudan bu güç yaşamı sürdüren çocuklar arasından seçtim. Filmin görüntü yönetmenliğini İsveç'te yaşayan değerli bir sanatçımız Güneş Karabuda üstlendi. Çekim genellikle olayın geçtiği gerçek yerlerde, Galata ve Tophane'de gerçekleştirildi. Planlandığı gibi üç hafta süren çekim bütün ekibin uyumlu çalışması sonucu başarıyla bitti.

Filmde rol alan bütün çocuklar başarılı oldular. İçlerinde daha önce filmlerde oynamış olan hemen hemen yoktu. Buna karşılık kamera karşısında büyük bir zorluk çekmediler. Rollerini iyi oynamak için daha önce senaryoyu dikkatle okudular. Canlandıracakları kahramanı iyice öğrendiler. İlerde bir gün bu nedenle çocuklarla bir film daha yapmayı düşünüyorum.

Yönetmen olarak ilk uzun metrajlı filmimi 1947 yılında yaptım: Yatık Emine. Bu filmi belki de geçenlerde televizyonlarda izlediniz. Yusuf ile Kenan ikinci filmim. Arada birçok da kısa metrajlı film yaptım.

OLİMPİYATLAR

HALİT KIVANÇ anlatıyor

EYFEL KULESİNDEN DÜŞEN OLİMPİYAT

1900-PARİS

2. Modern Olimpiyatlar 1900 yılında Paris'te düzenlendi. Ne var ki, Fransız Hükümeti, Fransız Baronu kadar heyecanlı değildi. Tam Olimpiyatlar zamanı bir Dünya Sergisi de düzenlendi Paris'te.. Bu sergi için yapılan Eyfel Kulesi ise tüm dünyanın ilgisini, Olimpiyatların üstünden aldı, kendine çekti. Evet, Olimpiyatlar yüksek Eyfel'den düşmüşcesine yaralanmıştı. Asıl yaralanan ise, kendi ülkesinde bu bahtsızlığa uğrayan "Olimpiyatların Babası" Pierre de Coubertin'di. Fransız Hükümeti ticaret amacını sporun kutsallığından üstün tutmuştu. Bu yüzden 2. Olimpiyatların açılış töreni çok sönük geçti. 20 ülkeden bini aşkın sporcunun katıldığı geçitte tribünler adeta boştu. İki bin kadar seyirci vardı stadda.. Ancak Paris Olimpiyatları'nın büyük özelliği, ilk kez Oyunlara kadın sporcuların katılmasıydı. Atletizmde gene Amerika önde geldi, 18 altın madalya kazandı. Genel bilançoda ise en çok birinciliği, evsahibi Fransa aldı. Fransızların atletizmdeki tek altın madalyasını kazandıran Michel Theato müthiş sıcakta maraton koşarken yol boyunca böyle serinletilmişti.

1906 Ara Olimpiyatları'nda Atina stadı...

ONUNCU YIL ONURUNA

Modern Olimpiyatların temeli 1896'da Atina'da atılmıştı. 1906'da Oyunların on yaşına basması onuruna gene Atina'da bir "Ara Olimpiyatları" düzenlendi. Spor tarihinin resmi listelerine alınmayan, sonuçları Olimpiyat istatistiklerine dahil edilmeyen bu Ara Olimpiyatları, amatörlük ruhunu desteklemek ve Olimpiyat fikrini pekleştirmek bakımından olumlu bir girişimdi sadece.. Bir de bizim için ilginç yanı vardı: Bu oyunlarda normal formaliteler uygulanmadı. Böylece Osmanlı İmparatorluğu'ndaki azınlıklardan bazısı oyunlara katılma şansına erişti.

KADINSIZ OLİMPİYATLARIN AÇIKGÖZ MARATONCUSU

1904'de St. Louis'de düzenlenen 3. Olimpiyatlar'ın spor tarihinde unutulmayan olayı, maraton yarışında meydana gelmişti. Buradaki fotoğrafta gördüğünüz gibi, maraton koşusu başlarken herkes sakin, herşey normaldi. Hatta sonuçta da bir anormallik yoktu önceleri.. Amerika'lı atlet Fred Lorc stada ilk girmiş, alkışlar arasında sporun en uzun yarışını tamamlamış ve şeref kürsüsüne çıkmaya hak kazanmıştı. Az sonra birincilik basamağına çıkacak ve hak ettiği altın madalyayı alacaktı. Ne var ki soluk soluğa hakem masasına koşan meçhul bir kişi, herşeyi altüst ediyordu. Bir şöfördü bu meçhul adam.. Bağıra bağıra açıklıyordu hakemlere: "Bu adam şampiyon olamaz!. Madalya alamaz!. Çünkü bu ödülü hak etmedi. Maratonu tam koşmadı. Yolda zorla otomobilime bindi. Hasta sandım. Tam 15 kilometre arabamda seyahat etti. Stada yaklaştığımızda birden kapıyı açıp atladı ve koşmaya başladı. İçeri girdi, sanki maratonu gerçekten koşmuş gibi yaptı. Turu tamamladı ve sözüm ona birinci oldu. Koşmadı o.. Otomobille geldi. "Hakemler hemen soruşturmaya geçtiler. Gerçeğin şöförün söylediği gibi olduğu anlaşıldı. Başka görenler de vardı. Altın madalya bekleyen Amerika'lı açıkgöz atletin oyunlardan çıkarıldığı açıklandı. St. Louis Olimpiyatları'nın unutulmayacak bir başka yanı da, oyunlara hiçbir kadın atletin katılmamış olmasıydı. Bu Olimpiyatların en başarılı sporcusu 3'ü altın, 1'i gümüş olmak üzere tam 4 madalya kazanmak onuruna erişen Amerikalı jimnastikçi Anton Heida idi...

YENİ OLİMPİYATLAR YENİ DÜNYADA

1904 St. LOUIS

3. Modern Olimpiyatlar'a evsahipliği yapma onuru Amerikalılara ait oldu. Görev önce Chicago kentine verildi. Ne var ki, Amerika Olimpiyat Komitesi Başkanı Mc. Kinley'e gönderilen davet mektubuna cevap yerine Başkanın ölüm haberi geldi. Mc. Kinley bir cinayete kurban gitmişti. Bu durumda Olimpiyat görevi Chicago kentinden alındı, St. Louis şehrine verildi. Louisiana eyaletinin Amerika Birleşik Devletleri'ne katılışının 100. yıldönümü nedeniyle eyaletin başkenti St. Louis, Olimpiyatların evsahibi oldu. Yolun uzaklığı, masrafın büyüklüğü yüzünden ancak 11 ülkeden beşyüz kadar sporcu gelebildi. St. Louis'e.. Yarışanların çoğu Amerikalıydı. Gerçekten madalyaların büyük çoğunluğunu da Amerikalı atletler paylaştı. İşte, bu şampiyonlardan biri, Amerika'lı Ralph Rose gülle atmada birinciliği kazandıran atışını yaparken...

PITIRCIK'IN SERÜVENLERİ

Yazan: GOSCINNY-Türkçesi: VİVET KANETTİ-Resimler: SEMPE

PARANIN DEĞERİ

TARİH sınavında dördüncü oldum, Şarlmany'ı sordular, çok iyi biliyordum.

Annemle babam pek sevindiler buna, babam cüzdanını çıkardı ve bilin bakalım bana ne verdi? 100 kâğıt!

—Al delikanlı, yarın bununla istediğini alırsın, dedi babam.

—Ama sevgilim, çocuk için fazla değil mi? dedi annem.

—Hiç de fazla değil, dedi babam. Paranın değerini öğrenmesinin zamanı geldi. Bu 100 kâğıdı Pıtırcık'ın akıllı bir şekilde harcayacağından eminim. Öyle değil mi delikanlı? diye sordu babam.

Ben evet dedim, ikisini de öptüm, ne tatlı şeyler, parayı cebime attım, böylece tek elle yemek zorunda kaldım, çünkü öteki elimle param hâlâ yerinde mi diye kontrol ediyordum. Hiç bu kadar büyük bir kâğıt param olmamıştı. Tabii annem ara sıra köşedeki bakkaldan alış-veriş etmem için bir sürü para verir ama o paralar benim değildir, sonra annem bakkalın geriye kaç para vermesi gerektiğini de söyler.

Yatarken paramı yastığımın altına koydum, çok geç uykuya dalabildim. Garip şeyler gördüm düşümde, paranın üstündeki adam suratını buruşturup duruyordu, arkasındaki ev de köşemizdeki bakkaldı.

Sabah okulda parayla ne yapacaksın? diye sordu Dalgacı.

—Bilmem dedim. Babam bu 100 kâğıdı paranın değerini öğrenmem için verdi, onu akıllı bir şekilde harcamalıyım. Ben aslında bir uçak almak isterdim.

—Alamazsın, dedi Tingır. Bir uçak en azından bin kâğıttır.

—Bin kâğıt mı? Dalga mı geçiyorsun dedi Gümüş. Babam ufacık bir uçağın en azından bir milyona patladığını söyledi.

O zaman hepimiz gülmeye başladık. çünkü Gümüş hep böyle masal anlatır, yalancının tekidir.

—Neden, bir atlas almıyorsun? diye sordu, sınıfın birincisi ve öğretmenin kuzusu olan Çarpım. Atlasta çok eğitici resimler vardır, hem sonra çok da yararlıdır.

— Paramı kitap almak için harcayacağımı sanmıyorsun herhalde, dedim Çarpım'a. Hem kitapları bana hep teyzem alır, doğum günlerimde ve hasta olduğumda. Kabakulağım için aldığı kitabı hâlâ bitiremedim.

Çarpım yüzüme baktı, hiçbir şey söylemeden gitti, yine dersini gözden geçirmeye koyuldu. Deli bu Çarpım!

— Bir futbol topu alsana, hepimiz oynarız , dedi Sırım.

— Dalga mı geçiyorsun? dedim. Para benim, onu başkaları için harcayacak değilim. Hem madem futbol oynamak istiyordun, neden tarih sınavında dördüncü olmadın?

Sırım'a bir tokat atamadım çünkü zil çaldı, sınıfa girmek için sıra olduk. Hep aynı hikâye: Biraz eğlenmeye başladınız mı ding ding, sınıfa girmek gerekiyor. Sıra olduğumuzda lüplüp koşarak geldi.

— Geç kaldın, dedi gözetmenimiz Karagöz.

— Benim bunda suçum yok, dedi Lüplüp. Kahvaltıda fazladan bir sandviç vardı.

Karagöz içini çekti, Lüplüp'e sıraya girmesini ve çenesindeki yağı silmesini söyledi.

Derste yanımda oturan Lüplüp'e "Neyim var gördün mü?" dedim ve ona 100 kâğıdımı gösterdim.

Öğretmen bağırdı:

— Pıtırcık. O kâğıt ne?

Hemen buraya getir.

Ben ağlamaya başladım, parayı öğretmene götürdüm, öğretmenin gözleri kocaman oldu.

— Ama dedi öğretmen, ne yapacaksın bunu?

— Henüz bilmiyorum, dedim. Şarlmany'dan ötürü onu babam verdi.

Öğretmenin gülmemek için kendini tuttuğunu gördüm, ara sıra böyle olur, böyle zamanlarda da çok güzelleşir. Parayı geri verirken onu cebime koymamı, parayla oynanmadığını ve onu saçma sapan harcamamamı söyledi. Sonra Dalgacı'yı derse kaldırdı, aldığı not için babasının Dalgacı'ya para vereceğini hiç sanmıyorum.

Teneffüste, ötekiler oynarken Lüplüp beni kolumdan çekti ve bu parayla ne yapacağımı sordu. Henüz bilmediğimi söyledim

Lüplüp "O parayla bir sürü gofret alabilirsin" dedi.

— Bir sürü, düşünebiliyor musun? Hepimize birkaç tane düşer.

— Neden size gofret verecekmişim? Para benim dedim.

— Bırak, cimrinin tekiymiş dedi, Sırım Lüplüp'e.

Oynamaya gittiler, benim hiç umurumda değil, iyi valla, paramla hepsinin ne alıp veremeyeceği var böyle?

Ama Lüplüp'ün gofret fikri çok parlaktı. Bir kere gofreti çok severim, hem hiçbir zaman bu kadar çoğunu bir kerede yemedim, bana her istediğimi alan anneannemde bile. Okul çıkışı bakkala koştum, bana ne istediğimi sorduklarında "100 kâğıtlık gofret istiyorum" dedim.

Kadın önce paraya sonra bana baktı.

— Bu parayı nerede buldun küçük? diye, sordu.

— Bulmadım, verdiler, dedim.

— Bir sürü gofret alman için mi verdiler bu parayı sana? diye sordu kadın.

— Tabii, dedim.

— Yalancılardan hoşlanmam. Bu parayı bulduğun yere götürsen iyi edersin dedi kadın.

Gözlerini faltaşı gibi açtığı için de hemen kaçtım ve eve varana kadar ağladım. Evde bütün olanları anneme anlattım, annem beni öptü, babamla bu işi halledeceklerini söyledi. Parayı elimden aldı, salonda oturan babamın yanına gitti. Sonra annem 10 lirayla geri döndü.

— Git bu parayla kendine bir gofret al, dedi.

Ben çok sevindim. Galiba gofretimin yarısını Lüplüp'e vereceğim, çünkü o arkadaşımdır ve her şeyimizi paylaşırız.

günaydın

tomris uyar

TATİL GÜNLERİ

SAKIN korkmayın! Size tatili nasıl geçirmeniz gerektiği konusunda öğüt verecek değilim. Eski tatil anılarımı da aktaracak değilim. O tür yazıların pek sevilmediğini biliyorum.

Özellikle ramazanlarda ve bayram günlerinde gazetelerde ya da dergilerde çıkan yazılar, nedense hep geçmiş günlere duyulan özlemle yüklüdür. Böyle günlerde, radyo ve TV programları da çoğunluk geçmişe dönerler: Eski günlerden görüntüler getirirler, yaşlıların anılarına ağırlık tanırlar.

Yaşlılar da başlarlar anlatmaya: "Nerede efendim o eski günler? Bayram sabahları erkenden uyanıp el öpmenin sevinci? Yepyeni pabuçlarımızı giyip bayram yerine giderdik, atlıkarıncalara kurulurduk. Büyüklerimiz, el öpen çocuklara vermek üzere keten mendillere şekerler doldururlardı. Nerede o şekerlerin, o lokumların, çifte kavrulmuşların tadı efendim?"

Yaşlılar, ne yazık ki bu anıların bizleri pek ilgilendirmediğini kavrayamazlar, daha doğrusu belki aslında kavrarlar da, görmezlikten gelirler durumu. Bizlere çocukların istedikleri sürece çocuk kalabildikleri, otuz yaşına kadar analarının dizinin dibinden ayrılmadıkları, istedikleri okullara gidebildikleri bir dünyadan söz açarlar.

Oysa siz, ders yılı süresince daha gün ışımadan yollara düşüyorsunuz. Küçük yaşlardan başlayarak, toplumda saygın bir yer kazanma, iyi bir eğitim-öğrenim görme adına savaş vermeye alışıyorsunuz. Olanakları elverenleriniz, kurslara ya da özel dershanelere, yabancı dil öğreten okullara girebilme derdinde. Bu arada tatillerde bile zamanı boş geçirmemeniz, edindiğiniz bilgileri yinelemeniz, bolca kitap okumanız isteniyor sizden. Gerçekten güç işiniz. (Kendi adıma söyleyeyim, o karmaşık genel yetenek testlerinin, şekil ilişkilerinin içinden çoğunuz gibi ben de kolay kolay çıkamıyorum.)

Olağan yarı yıl tatili, bu yıl yakıt darlığı nedeniyle iyice uzadı. Böylece yeni yerler gezme, yeni ilişkiler kurma olanağı da verdi sizlere. Yarın çocuklarınıza aktarabilecek anılar biriktirme olanağını. Türkiye'de 1980 şubatında, çocukların geleceğe ilişkin ne gibi kaygılar, ne gibi umutlar beslediklerini bilinçle saptamışsanız, ilerde, şimdinin eleştirdiğiniz yaşlıları gibi zamanın dışına düşmezsiniz sanırım.

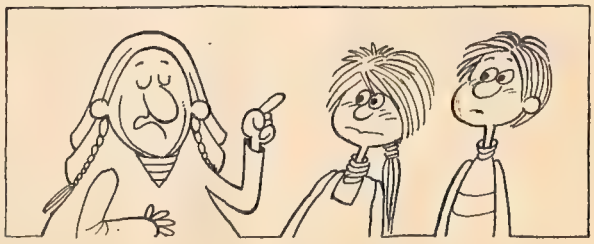

mehmet'in belediye dosyası

atila alpöge • devrim alpöge

BELEDİYE'NİN GÖREVLERİ

Geçen haftalarda belediyeye niye gerek olduğunu görmüştük: Kentin günlük yaşantısına düzen getirmek için... Bu ilke belediyelere o kadar çok görev yüklüyor ki. Halk durmadan belediyeden istekte bulunuyor; doğruca Belediye Başkanı'na koşup derdini anlatıyor. Yurdumuzda en çok insan gören yönetici Belediye Başkanı'dır; halkın doğrudan doğruya seçtiği tek yöneticidir de ondan. Örneğin Başbakanlar, Cumhurbaşkanları, Bakanlar, Genel Müdürler halk tarafından doğrudan doğruya seçilmez. Yalnızca Belediye Başkanı göreve böyle gelir.

Diyelim, siz Belediye Başkanı'sınız. Halk istekleri ve beklentileriyle size koşuyor, derdini anlatıyor. Aşağıda birçok dilek ve yakınma göreceksiniz. Başkan olarak bunları çözmek ve yerine getirmek zorundasınız. Yalnızca beşi sizin göreviniz değil. Bu 5 isteğe "hayır!" diyebilirsiniz; "bizim görevimiz değil" diyebilirsiniz. Bulun bakalım, bunlar hangileri?

1.—Köşedeki manavın terazisi bozuk; eksik tartıyor. Niye kontrol etmiyorsunuz?
2.—Hiç param kalmadı. Memleketime döneceğim. Bana tren bileti alır mısınız?
3.—İlkokul çocuklarına Belediye her gün süt dağıtmalı.
4.—Hem çırak okulu, hem de çocuklara ana okulu açmak zorundasınız.
5.—Parktaki salıncakların tahtası kırılmış; tamir ettirin.
6.—En önemli göreviniz olan, halk için ev yapmak işini ihmal ettiniz.
7.—Bizim sokağın adının "Güleryüz Sokağı" olarak değişmesini istiyoruz.
8.—Adam karaborsa yapıyor. Ne diye tutuklayıp hapse atmıyorsunuz?
9.—Benim tarlama gübre gerekiyor: bulamıyorum. Ne olur, bana yardımcı olun.
10.—Apartmandaki asansörü kötü kullanıyorlar; düşüp parçalanacak. Siz kontrola bile gelmiyorsunuz.
11.—Öksüz, kimsesiz bir çocuk o! Ona bakmak, yedirmek, içirmek, barındırmak göreviniz olmalı.
12.—Sokağın ağzına çamur yığılmış. Güç yürünüyor, arabalar zor geçiyor. Onu kaldırmanız gerekirdi.
13.—Dağdaki köye giden yol çok bozuk. Orayı asfaltla' anıza!
14.—Adam malını stok etti, satmıyor. Fiatın artmasını bekliyor. Üzerine gitsenize!
15.—Sokağımız başı boş köpeklerle doldu. Belediye zabıtası bunları kovalasa ya!
16.—Kaldırımlara hep otomobiller park ediyor. Yürüyemez olduk. Siz Belediye olarak uyuyorsunuz.
17.—Yeni spor kulübü kurduk. Bize para yardımı yapın.
18.—Niye bir stadyum yaptırmıyorsunuz? Kentte top oynayacak yer kalmadı.
19.—Hayır efendim! Berberlerle hamalların sağlık kontrolunu yapmak ve ona göre çalışma izni vermek sizin görevinizdir.
20.—Bu koca bahçe duvarı günün birinde sokaktan geçenlerin kafasına çökecek. Bunu yıktırmanız gerek.

Belediye Başkanı olarak görevlerinize girmeyen 5 konuyu buldunuz mu? Biz şimdilik numaralarını verelim; gelecek haftaya açıklamasını yaparız. Siz de bu arada onların niye belediye görevi olmadığını düşünün. 5 konu ile ilgili dilekler şunlar: 3, 8, 9, 13, 17.

MEHMET ANLATIYOR

Tahsin Amcam'ın başkan olduğu günlerdeydi. O gece onunla kaldım. Gece yarısı 12 dolaylarında sokak kapısı çaldı. Önce ben kalkmışım, kapıyı açtım. Üzgün suratlı bir adam başkanı soruyor, "çok önemli" diyordu. Tahsin Amca eve geç gelmişti, çok yorgundu ama, çaresiz onu uyandırdım. Amcam, uykulu gözlerle kapıya gitti.

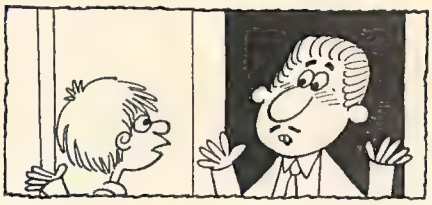

TAHSİN AMCA ANLATIYOR

Kapıdaki adama gittim. Tanımadığım biri... Beni görünce ellerime sarılıp öpmeye başladı; bir yandan da ağlıyordu. "Aman Başkan'ım, yardım et bana. Ocağına düştüm, bittim" Ne olduğu nu sordum. "Bizim hanım," dedi, "Eve almıyor beni. Arkadaşlarla biraz eğlenmiştik; eve geç kaldım. Şimdi beni içeri sokmuyor. Her çareyi denedim olmadı, Konu komşuyu araya soktum, kabul etmedi. Seni dinler Başkanım. Bir zahmet geliver, aramızı bul. Sen bu kentin babasısın seni dinlemez olur mu?" Çaresiz giyinip gittim ve karı-kocanın arasını buldum. Belediye başkanlığı böyle. Halk seni kendine yakın bulduğu için her derdinde sana geliyor. Her sıkıntısını sana aktarıyor.

MEHMET ANLATIYOR

Bu iş hep böyle... Aklına esen amcan a geliyor. Akşam üstü gelenler, geceyleyin telefon edenler... "Elektriğim kesildi, elektriğimi aç." "Sular niye akmıyor?" "Bakkal benden fazlapara aldı, cezalandır." "Yönetici kaloriferleri yakmıyor." "Bizim mahalleye gelen otobüsün son seferi yapılmadı. Niye?"... Daha neler, neler! Kimse belediyedeki ilgili n emura gitmiyor. Hepsi başkana geliyor. "Niye Başkan'a geliyorsun?" diye sorduğun zaman, "Onu ben seçtim, ona ben oy verdim. Memuru ben seçmedim ki. Verdiğim oyunu hesabını da Başkan'dan sorarım" diyor.

size bir mektup var

Kardeşim Yeter,

Mektubunu aldım. Çok sevindim. Seni mektup arkadaşı olarak seçişim ne iyi olmuş, anlatamam. Ben de böyle bir mektup arkadaşlığı düşünmüştüm. Öteki arkadaşlarımınkine benzemesin. Onlar birbirlerine aynı şeyleri yazıyorlar. Bizimkisi öyle değil. Bu mektubunu okuyunca bunu daha iyi anladım. Mektubunda yazdıkların gerçekten beni şaşırtıyor. Sen nasıl köyden dışarı çıkmadıysan, sanki ben de öyle. Köyü hiç tanımam. Köy okulunu da görmüş değilim. Geçen yaz, deniz kıyısına tatile gidiyorduk, arabamız bozulmuştu. Tam da bir köyün içinden geçerken. İki saat o köyde kaldık. Onun dışında hep uzaktan görmüşümdür köyleri. Yazdıkların hem ilgimi çekiyor, hem de düşündürüyor beni.

Mektubunu aldığım akşam televizyonda bir program vardı. Tüm ilkokulların sekiz yıla çıkacağı, öğretmenlerin buna göre yetiştirileceği anlatılıyordu. Dinledim dinledim... "Bunlar yalan söylüyorlar" dedim. Annem de, babam da şaşırdılar. "Yalan söylediklerini de nereden çıkardın?" diye tuhaf tuhaf yüzüme baktılar. Senin mektuplarında yazdıklarını bir bir anlattım onlara. Ben anlattıkça babamın yüzü karıştı. Annemin canı sıkılıyordu zaten. Dedi ki babam: "Senin aklın daha bunlara ermez. Türkiye bir köylü ülkesi. Kırk bine yakın köy var yurdumuzda. Hepsine okul açmak, hepsini şehirdekiler gibi işletmek güç. Aralarında ayrım olacak elbette. Sonra köyün yönetimi ayrı, şehirlerinki ayrı. Köy için özel yasa var. Köy okullarının yakacak, aydınlatma, temizlik gibi giderleri köy bütçesinden verilir..."

Senin babanı bilmem ama benimkisi böyledir işte. Sanırlar ki her şeye kendi akılları erer. Çocukluğumuzu yüzümüze vururlar. Ben de "İyi ya" dedim, "Madem Türkiye bir köylü ülkesi, köye daha çok önem vermek gerekir. Sınıflarımızı ablama ve bana temizletmelerine razı olur musun?" Bu son sözüme çok, ama çok kızdı babam. "Bak" dedi, "Böyle şeylere kafanı takma, büyüyünce nasıl olsa anlarsın, bunları şimdi sana anlatmak güç..."

Yaş günüm çok güzel geçti. Ne ki o gün Bobi hastalandı. Ona çok üzüldük. Yoksa arkadaşlarım saat dörtte gelmişlerdi. Annem masayı bir güzel donatmıştı. Muzdan mandalinaya, mandalinadan her türlü kuru yemişe değin her şey vardı masada. Doğum günü pastam da dev bir pasta olmuştu. Pastanın üzerine annem, "Daha nice mutlu yıllar" dileğiyle yazdırmıştı. Ayrıca bana mavi renkli güzel bir süeter armağan almıştı. Babam da bir kol saati. Ablam da güzel bir dolmakalemle, suluboya takımı, Arkadaşlarım da türlü armağanlar getirmişlerdi. Bunların arasında kitaplar baş sırayı tutuyordu.

Geç vakitlere değin eğlendik. Şarkılar, türküler söyledik. Ablam, benim ve arkadaşlarımın poz poz fotoğraflarını çekti. Bobi'yi görme, o da bizimle beraber oynuyor, yerinde duramıyordu. Çektirdiğimiz her fotoğrafa Bobi de giriyordu. Kimi arkadaşlar tek tek fotoğraf çektirmek istediler. Bobi'yi kucaklarına alarak. Ablam onların fotoğraflarını çekti. Sonra herkes dağıldı.

O akşam çok mutluydum. Bir yaş daha büyümüştüm. Babamın aldığı saat kolumda, annemin süeteri sırtımdaydı. Arkadaşlarımın getirdiği armağanlara bakıyordum. Babam bir köşede dosyalarını okuyordu. Ablam içeride teypten bir müzik parçası dinliyordu. Her şeyde bir mutluluk vardı sanki. Birden bir ses duyduk. Bu Bobi'nin sesiydi. Annem karıştırdığı dergileri fırlattı attı. Babam okuduğu dosyayı bıraktı. Ben de, ablam da koştur içeri bir de ne görelim, Bobi tir tir titriyordu. Sızıldanıp duruyordu.

Annem, Bobi'yi kucakladı, karnını, boynunu, vücudunu okşamaya başladı. Okşadıkça Bobi'nin sızıldanışı daha da artıyordu. "Allah Allah" dedi, annem. "Hiç böyle yapmazdı, nesi var acaba?" Babam aldı kucağına, ağrısı daha da arttı. Titriyor, acılı acılı sesler çıkarıyordu. Ablamın da, benim de gözlerimiz dolmuştu. Zavallı hayvan çok ağrı çekiyordu. "Arkadaşların bir şey mi yedirdiler? Zararlı bir şey mi verdiler?" diye sordu. "Yok, hiçbir şey vermediler" dedim, ağlamaya başladım. Ablam da ağlıyordu.

Hemen telefona koştu annem. Veterineri aradı. Buluşmak için sözleştiler. Babamla birlikte Bobi'yi veterinere götürdüler. Biz de evde beklemeye başladık. İki saat sonra geldiler. Bobi'nin titremesi geçmiş, ağrısı da durmuştu. Biraz sarsılmış gibiydi. Meğer kabız olmuş Bobi. Sıkıntısı ondanmış. Anlayacağın bizi çok korkuttu. Neyse şimdi çok iyi.

Hep benden ve Bobi'den söz ettim. Arkadaşın Selim Şahin'e ve Aloş'a benden selâm söyle. Mektubunu bekler, esenlikler dilerim.

Özgür ERTAN

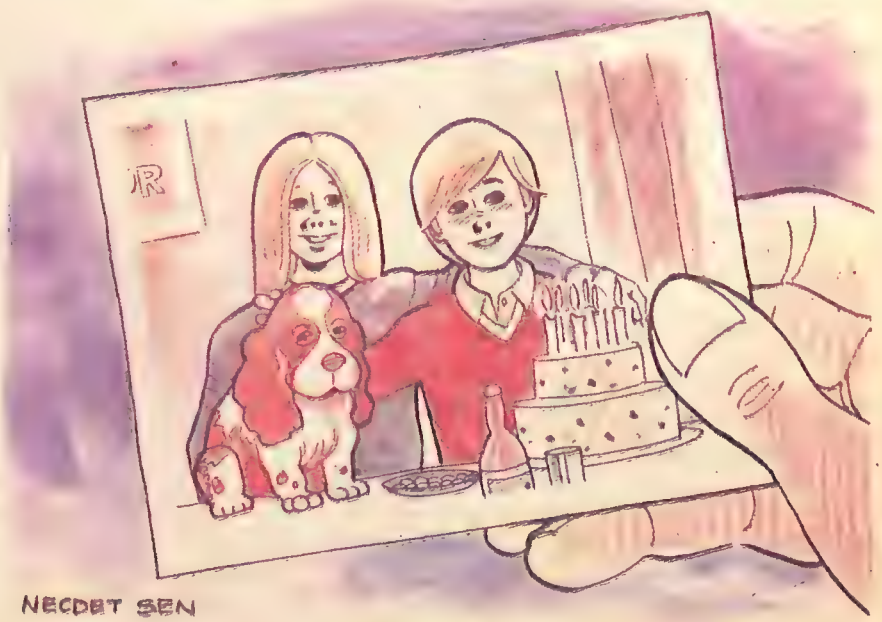

test

TÜRKÇE

SU SESİ

Nasıl kızayım,
Uykumu kaçırdığına
Değirmene akan su.
Sesin öyle güzel ki...
Duymak isterdim,
Öldükten sonra bile...

Cahit Sıtkı Tarancı

Sorular :

1. Şairin uykusunu kaçıran nedir?
   a) Değirmenin çark sesi
   b) Taşların yıkılışı
   c) Akan suyun sesi
   d) Ağaçların uğultusu

2. Su sesinden çok hoşlandığını şairin hangi cümlesinden anlıyoruz?
   a) Suya kızamadığından
   b) Değirmeni sevdiğinden
   c) Öldükten sonra da duymak isteyişinden
   d) Sesin güzelliğinden

3. Bu şiir için bu tanımların hangisi doğrudur?
   a) Didaktik (öğretici) bir şiir
   b) Yiğitlik üstüne yazılmış
   c) Doğanın güzelliğini açıklıyor
   d) Duygusal bir şiir

4. Şiirin birinci bölümündeki sözcüklerden hangisi soyut addır?
   a) Değirmen
   b) Su
   c) Uyku
   d) Hiçbiri

5. "Ses" sözcüğü (–den) durum eki aldığında bunların hangisi oluşur?
   a) Ünlü uyumu
   b) İki heceli
   c) Sert ünsüzlerin benzeşmesi
   d) Hepsi oluşur

6. Bunların hangisi sözlükte önce gelir?
   a) Değirmen
   b) Değirmi
   c) Değerli
   d) Değindi

7. "Çoban sürüyü dağlardan, vadilerden aşırdı." Tümcesinde kaç tane cins adı vardır?
   a) 4
   b) 3
   c) 2
   d) 1

8. Bu özel adlardan hangisi bazı durumlarda bile çoğul takısı almaz?
   a) Özlem
   b) İngiliz
   c) Kızılay
   d) Atatürk

9. Bunların hangisi soyut ad örneğidir?
   a) Derya
   b) Ulus
   c) Okul
   d) Özgürlük

10. "Bir dizi ağaç köy yolunu gölgeliyordu." tümcesinde hangi ad topluluk adıdır?
    a) Dizi
    b) Ağaç
    c) Yol
    d) Gölge

11. "Bebeği evde kendi başına bırakmışlar" tümcesindeki hangi sözcüğün küçültme eki aldığında son harfi düşer?
    a) Evde
    b) Bebeği
    c) Kendi
    d) Başına

12. "Kedi masadan atlarken sütü halıya devirdi" tümcesinde ad durum eklerinden hangisi kullanılmamıştır?
    a) – e
    b) – i
    c) – de
    d) yalın

13. "Kardeşim..... doğru koşuyordu" tümcesinin boş bırakılan yerine gelmesi gerekli ad hangi durum takısını alır?
    a) – o
    b) – i
    c) yalın
    d) – de

14. "Karatavuk" bileşik adının anlamı kendisini oluşturan sözcüklerin hangisiyle ilgilidir?

ARMAĞANLI SORULAR

Bu sayımızda sizlere ikinci haftanın şanslı okurlarının da adını yayımlıyoruz. Uğur İzmirlioğlu, Erdoğan Tekgül ve Afşin Üstündağ sorularımızı doğru yanıtlayarak birer kitap kazanmışlardır. Kitapları adreslerine postalanmıştır.

1. Fransız pilot ve yazarıdır. 1900 yılında doğdu. 1944 yılında, II. Dünya Savaşı sırasında bir görev uçuşunda, uçağıyla birlikte kayboldu. Birçok yapıtının yanısıra, çocuklarca olduğu kadar büyüklerce de sevilerek okunan bir kitabı vardır: KÜÇÜK PRENS. Bu yazarın kim olduğunu anımsayabildiniz mi?

2. Asya kıtasındaki tatlı su göllerinin en büyüğü ve dünyadaki göllerin de en derinidir. (Yüzölçümü 30 500 km2, derinliği ise 1,620 m. dolayındadır.)

3. Lichtenstein Prensliği dünyanın en küçük ülkelerinden biridir. Başkenti Vaduz'dur. Nüfusu 22 bin dolayında olup, 160 km2 lik bir alanda yer alır. Bu ülkenin hangi dili konuştuğunu biliyor musunuz?

a) Baş
b) Kol
c) İkisiyle de ilgili
d) Hiçbiriyle

15. "Sütten ağzı yanan, yoğurdu üfleyerek yer" atasözünde hangi sözcük "acı deney" anlamına gelir?
a) Yoğurt
b) Ağız
c) Yanmak
d) Süt

16. Bunların hangisinde yazım yanlışı vardır?
a) Ağrı Dağı
b) Ahmet Rasim İlkokulu
c) Mektubu Şubatta yazdım
d) Anadolukavağı

17. Bu eklerin hangisinde çoğul eki, benzerleri anlamındadır?
a) Mustafa Kemaller
b) Trakyalılar
c) Eşler
d) İkizler

18. "Bu soruyla sınıfımı geçtim" tümcesindeki "soru" sözcüğünün aldığı ek bunların hangisidir?
a) (–le) çekim eki
b) (–la) yapım eki
c) (–sıyla) yapım eki
d) ile sözcüğü

19. "Dağın eteğindeki köyün kerpiçten evleri ve toprak yolları çok ilgimi çekti" tümcesinde kaç türlü ad takımı vardır?
a) 1
b) 2
c) 3
d) 4

GEÇEN HAFTANIN YANITLARI

FEN VE TABİAT
1) a, 2) c, 3) b, 4) d, 5) d, 6) b, 7) a, 8) c, 9) d, 10) c, 11) d, 12) a, 13) c, 14) b, 15) b, 16) d 17) c.

ARMAĞANLI SORULAR
1) Rudyard Kipling, 2) Grönland, Arktik Denizi, 3) Yunanistan, Atina.

GENEL KÜLTÜR
1) b, 2) d, 3) c, 4) c, 5) d, 6) d, 7) c, 8) a, 9) d, 10) b, 11) a, 12) d, 13) b, 14) b.

GENEL KÜLTÜR

1. Yaşar Kemal ünlü bir yazarımızdır. Aşağıdaki romanlardan birisi ona ait değildir. Acaba hangisi, bulabilecek misiniz?
a) İnce Memed
b) Teneke
c) Yer Demir Gök Bakır
d) Köyün Kamburu

2. Bunların hangisi İç Anadolu Bölgesinin en belirgin ürünüdür?
a) Tütün
b) Pamuk
c) Tahıl (Buğday)
d) Narenciye

3. Bir işin yürümesini gizlice durdurmak ve işle ilgili belgeleri yok etmek anlamına bunların hangisi kullanılır?
a) Hasıraltı etmek
b) Ocağına incir dikmek
c) Ayağını kaydırmak
d) Pabucunu dama atmak

4. Işığı dağıtan hangi tip mercektir?
a) Yakınsak
b) Düz
c) Bükey
d) Iraksak

5. Maddenin atomunda bunların hangisi yoktur?
a) Atom çekirdeği
b) Elektron
c) Elektroskop
d) —Elektron

6. İnsanlar önceleri hayvanlar gibi doğanın seslerini yansılarken sonraları konuşmayı başarmalarının nedeni nedir?
a) Zeki olmaları
b) Çok çalışıp uğraşmaları
c) Kulaklarının duyarlı olması
d) Seslerin perdeli olması

7. Saydam olmayan ve yüzeyleri pürüzlü olan cisimlerde ışık nasıl yansır?
a) Düzgün yansır
b) Işınlar toplu yansır
c) Dağınık yansır
d) Yansımaz

8. Edebiyat, sanat ve bilim alanında görülen yenilik hareketlerine ne denir?
a) Reform
b) Rönesans
c) Yeniçağ
d) Buluşlar

9. Mont Cenis tünelinin önemi nedir?
a) En uzun tünel oluşu
b) İlk yapılan oluşu
c) Çok zor bir yerde açılmış oluşu
d) Yolları çok kısaltması

10. İllerdeki defterdarlık müdürlükleri hangi bakanlığa bağlıdır?
a) Bayındırlık Bakanlığı
b) Maliye Bakanlığı
c) Ulaştırma Bakanlığı
d) İçişleri Bakanlığı

11. Bu kentlerin hangisi Sovyetler Birliği'nin Asya kesimindedir?
a) Viladivostok
b) Moskova
c) Leningrad
d) Arhangelsk

12. Dicle ve Fırat akarsularının suladığı Irak'taki ünlü düzlüklerin adı nedir?
a) Mezopotamya
b) Çukurova
c) Basra
d) Şattülarap

13. Balkan Yarımadası ülkelerinin hangisinin nüfusunun üçte ikisi müslümandır?
a) Arnavutluk
b) Yunanistan
c) Yugoslavya
d) Bulgaristan

14. Bir Afrika ülkesi olan Uganda'nın başkentinin adı nedir?
a) Lomé
b) Dar es Salaam
c) Agadir
d) Kampala

15. Hareketi engelleyen yüzeyler arasındaki kuvvete sürtünme kuvveti denir. Sürtünme kuvveti nelere bağlıdır?
a) Çeken kuvvete
b) İten kuvvete
c) Cismin ağırlığına ve yüzeyin pürüzlü olup olmadığına
d) Hiçbiri

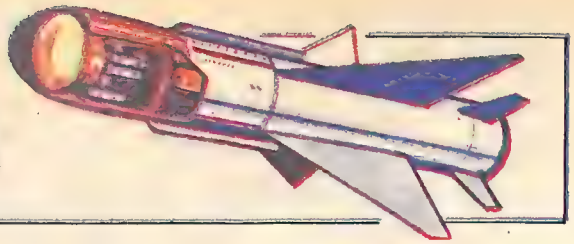

UZAYIN GİZİ ÇÖZÜLÜYOR

● Isaac Newton'un 17'inci yüzyıldaki buluşları, 20'inci yüzyılda astronotların aya ayak basmalarında ve uyduların yörüngelerine girmelerinde büyük rol oynadı...

Isaac Newton denilince gözönüne hemen, 17'nci yüzyıl giysileri içinde bir adamın bir elma ağacının altında otururkenki hali gelir. Birden, ağaçtan bir elma düşer ve anında Newton yerçekimi kanununu buluverir.

Tabîî ki bu, böyle olmamıştır. Newton'dan önce birçok bilgin, özellikle de İtalyan Galile yerçekimini iyice incelemişlerdir. Newton bilgilerini, bu kendinden önceki bilginlere borçludur. Ancak hâlâ bu elma ağacı öyküsü ve Newton'un yerçekimini nasıl birdenbire bulduğu anlatılır durur.

Newton, Lincolnshire adlı bir İngiliz kentinde, 1642 yılında dünyaya geldi. Okul yaşamı hiç de onun ilerde büyük bir bilgin olacağını kanıtlamıyordu. 18 yaşında üniversiteye girerek matematik ve bilimsel konular üzerinde çalışmaya başladı.

1665 yılındaki veba salgını sırasında üniversite öğrenime ara verince, Newton eve dönerek çalışmalarını orada sürdürdü. Birkaç yıl içinde bu çalışmalar olumlu meyvelerini verdi ve Newton bir dahi olarak ortaya çıktı.

Resimde, günümüzün gelişmiş uzay gemilerini görüyorsunuz.

Cahilliğin ve önyargının karartısı yavaş yavaş bilimin üzerinde kalkma eğilimi gösteriyordu. Bu yıldan ancak 30 yıl kadar önce, Galile, dünyanın evrenin merkezi olduğunu söylediği için, Katolik Kilisesi'nce mahkûm edilmişti. Alman bilgini Kepler ise, güneş sisteminin varlığını ve gezegenlerin güneşin çevresinde belli bir yörüngede döndüklerini kanıtlamıştı.

Newton'un bulgusu, gezegenlerin devinimi, yerçekimi kanunuyla ve boşlukla cisimlerin devinimlerini yöneten kanunlarla bağdaştırmaktadır. Newton ayrıca, tüm cisimlerin birbirlerine karşı da çekimleri olduğunu, böylelikle gezegenlerin güneşin çevresinde, ayın ise dünyanın çevresinde dönenmesinin mümkün olduğunu kanıtlamıştır.

Cisimlerin devinimlerini yöneten üç temel kanun ortaya koymuştur. Birinci kanun, devinen bir cisim bir dış etkenle çekilmedikçe düz bir çizgi üzerinde devinir. Nasıl ki, dış etken olmadıkça hareketsiz bir cisim öylece hareketsiz kalabilir.

Bir topu havaya fırlattığımızda, bir eğri çizerek yere düşecektir. Buna, havanın sürtünme ve direnme gücü ve yerçekimi etki etmiştir. Eğer biz topu uzaya fırlatabilseydik dümdüz bir çizgi çizerek sonsuza dek gidecekti.

Newton bu kanunla birlikte yerçekimi kanunun gezegenlerin ve ayın yörünge çizmelerindeki nedeni açıklayıcı olduğunu kanıtlamıştır. Ay'ı bir ip ucundaki bir taşa ve dünyayı da bu ipin ucunu tutan ele benzetebiliriz. Taş dünyanın çevresinde döndükçe, kendini dışarı doğru fırlatmaya çalışmaktadır. Ancak ip, onu el çevresinde bir yörüngede tutmaktadır. Bunun gibi, yerçekimi de ay'ı yörüngede tutan bir "ip" rolü oynamaktadır.

Devinimin ikinci kanunu, hızla

ilgilidir. Cismi etkileyen güç arttıkça, cismin hızı da onunla eşdeğerli olarak artmaktadır.

GALİLE'YE SAYGI

Galile bu hızı, yerçekimi ile bağıntılı olarak gözlemlemiştir. Bir topun yuvarlanışında bunu denemiş ve çeşitli mesafelerde zamanlama yapmıştır.

Galile yerçekimiyle ilgili bir başka gerçeği de bulmuştur. Bunu sonra Newton, matematiksel olarak kanıtlamıştır. Galile değişik ama iki cismi bir kuleden aşağı bıraktığında, ikisinin de yere aynı anda vardıklarını gözlemlemiştir.

Newton'un üçüncü kanunu her devinim için eşit bir karşı-devinim vardır,der. Bu kanunun en belirgin ve açık gösterisi roketlerin ve jet uçaklarının temelinde yatmaktadır. Sıkışmış gazın geri tepmesi eşdeğerde bir ileri atılımı yaratmaktadır.

1687 yılında Newton "Matematik Prensipleri" adı altında bir kitapta bulgularını topladı. Newton'un ikinci uğraş alanı ise optiktir. Bir prizma içinde geçen beyaz ışığın çeşitli renklere ayrıldığını ilk o bulmuştur. Ayrıca aynalı teleskobun da mucididir.

Newton Parlamento üyeliği de yapmış, ancak ömrünün büyük bir bölümünü profesör olarak sürdürmüştür. Bu arada Kraliçe kendisine soyluluk ünvanı da vermiştir.

Yakın zamanlarda ünlü fizikçi Albert Einstein Newton'un devinim yasalarının bazı alanlara uymadığını kanıtlamıştır. (Örneğin, ışığın hızı ile ilgili alanlarda.) Ancak gene de Newton yasaları tartışılmaz. Bunları bilmeden uzay uçuşlarını gerçekleştirmek mümkün olamazdı.

YAŞAM ÖYKÜSÜ

Şimdi de biraz Galile'nin yaşamından söz edelim. Galile, 1564 yılında İtalya'nın Pisa kentinde doğdu. Öğrenimini orada yaptıktan sonra matematik profesörü olarak görev aldı. Pisa'nın ünlü eğik kulesinden aşağı iki ayrı ağırlıktaki cismi atarak ikisinin de yere aynı anda ulaşmasının, cisimlerin düşme hızının eşitliğinden olduğunu savunması, tutucu bilimciler hoşnutsuzlukla karşılandı. 1591 yılında bu nedenle görevinden ayrıldı. 1592 ile 1610 yılları arasında Padua kentinde matematik profesörlüğü yaptı. Bu arada yeni keşfedilmiş olan teleskobu geliştirdi ve Jüpiter gezegenini ilk kez gözlemeyi başardı.

Bir ağacın tepesinden düşen elmanın ünlü bilgin Newton'a yerçekimi teorisini esinlendirdiği söylenir.

Yeryüzüyle ay arasındaki çekimi bir ipin ucuna bağlanmış bir taşın el çevresinde dönüşüne benzetebiliriz. İp nasıl taşı yörüngede tutuyorsa çekim de ay'ı yeryüzünün çevresindeki yörüngede tutmaktadır.

İNCE MEMED/2

İÇLERİNDE RECEP ÇAVUŞ DİYE BİRİ VARDI. NERDEN GELMİŞ·KAÇ YILDIR EŞKİYALIK YAPIYORDU. KİMSE BİLMİYORDU·SORANA DA ÇOK KIZARDI·AF ÇIKTIĞI HALDE DAĞDAN İNMEMİŞTİ·CANI HANGİ ÇETEDE KALMAK İSTERSE ORADA KALIRDI·ONLU LİĞUR SAYARLARDI.

RECEP ÇAVUŞ BURADAN İLERİ BİR ADIM ATILMAYACAK.

DURDU ÇOCUKLAR DOĞRU SÖYLER. ORMANDAN ÇIKIP KAYALIĞI TUTALIM.

BEN ÇETE BAŞI MIYIM?

HEYYE SEN ÇETE BAŞISIN.

HEYYE!

AĞAM, BİR ŞEY DEYİM DE DARILMA!

DE BAKALIM ERKANIHARP.

HİÇ OLMAZSA SIK AĞAÇLI, TAŞLI ÇUKUR BİR YERE VARALIM.

BİR TEK ADIM ATILMAYACAK...

DELİ DURDU DİKİLDİĞİ YERDE KALDI. ÖTEKİLER HİÇ SESİNİ ÇIKARAMADI. CEBBAR İLE MEMED SU DÖKMEK İÇİN YUKARI DOĞRU YOLLANDILAR·BİRDEN ÇETEYİ BIRAKTIKLARI YERDE BİR ATEŞ YANDIĞINI GÖRDÜLER...

BU ADAM DÜPEDÜZ ÖLÜMÜNÜ ARIYOR.

ASIM ÇAVUŞ, NEYSEM NE, ARAMIZDAKİ KÖYLÜLER BETERİN BETERİ. HEPSİ DONSUZ BIRAKTIKLARIMIZ.

BEN GELDİM GELELİ EN AZ BEŞ YÜZ KİŞİYİ DONSUZ BIRAKTIK...

SOYDUĞUMUZ ELBİSELERİ BARİ KÖYLERİN FAKARALARINA DAĞITSAYDIK. BELKİ KÖYLÜLERİN ELİNDEN KURTULURDUK, KURTULAMADIĞIMIZIN BİR SEBEBİ DIŞARDAN YARDIM ALMIYORUZ. HELE AKSÖĞÜTLÜLER BİZİ BULSALAR HAVADA YERLER. DURDU YAPMADIĞINI BIRAKMADI AKSÖĞÜTLÜLERE...

BAK KARDAŞ İNSANIN LİSTİNE ÇOK VARMAMALI. BEN ABDİ AĞADAN BİLİRİM. ADAMI ÖLDÜRMELİ DÖVMELİ. FAKAT İZERİNE VARMAMALI. DONSUZ ÇIRILÇIPLAK, KÖYÜNE EVİNE GİRMESİ ADAMA ZOR GELİR. İNSANLARLA FAZLA OYNAMAMALI.

YAŞAR KEMAL/Çizen: İSMAİL GÜLGEÇ

MEMED KURŞUN YAĞMURU ALTINDA KENDİNİ BİR SİPERE ATTI.

ÇAVUŞ ŞAŞIRMIŞTI. KİMDİ BU İNCE MEMED, ŞAPKASINI ALIP GÖTÜREN. KENDİNİ ÇOKTAN VURURDU. DELİ DURDU YAKALASAYDI HALİ DUMANDI... AYNI ANDA DELİ DURDU DÖRT BİR YANA KURŞUN SIKIYORDU.

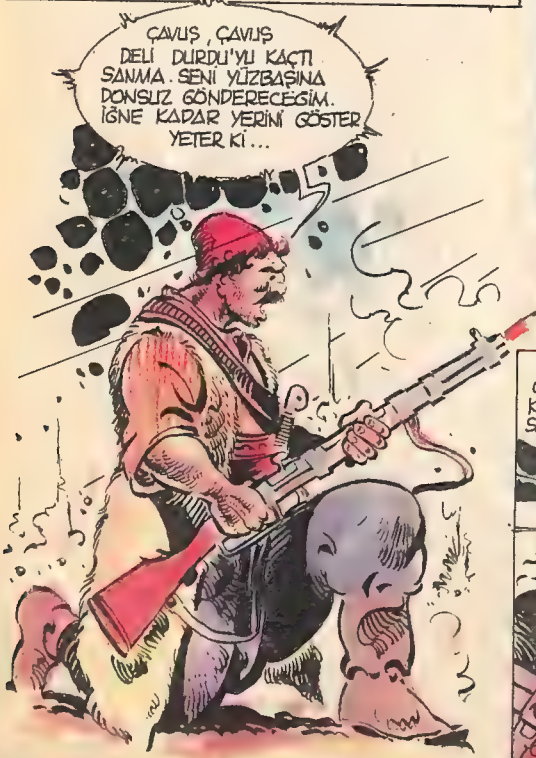

SÜRÜNEREK RECEP ÇAVUŞUN YANINA VARDILAR. ÇAVUŞ KURŞUNLU BOYNUNDAN YEMİŞTİ. BOYNUNA GİREN KURŞUN KÜREK KEMİĞİNİN ÜSTÜNDEN KEMİĞE BİR ŞEY YAPMADAN ÇIKMIŞTIR. RECEP ÇAVUŞ ONLARI GÖRÜNCE ACI ACI GÜLDÜ...

UŞAKLAR BAŞINIZIN ÇARESİNE BAKIN. EN AZ YÜZELLİ KİŞİLER. BENİ BIRAKIN KADER BÖYLEYMİŞ. YARIN ÇEMBERİ.

MÜMKÜNÜ YOK BUNUN ÇAVUŞ. YARMAYA ÇALIŞIRSAK VURULURUZ. BİZDEN KORKUYORLAR. ÜSTÜMÜZE GELEMİYORLAR. AKŞAMA KADAR DAYANACAĞIZ YA DA ÖLECEĞİZ...

HMM... BAK BUNU DOĞRU DÜŞÜNÜYORSUN MEMEDİM. İÇİNİZDEN BİRİSİ KAÇMAYA KALKARSA HEPİNİZ ÖLÜRSÜNÜZ. TOPLAYIN ARKADAŞLARI, AND İÇİN. DAYANIN ÖYLE SANIYORUM Kİ ÜSTÜMÜZE GELEMEZLER. GELSELERDİ ÇOKTAN GELİRLERDİ.

ÇEBBAR'A DİKKAT EDİN, YİĞİT OĞLAN. ONUN SAYESİNDE SAĞ KALDIM. ZAVALLININ OĞLU ÖDLEYİN TEKİ, ONA GÖZ KULAK OLUN Ö KAÇAR.

HAYDİ DURDU AĞAM ŞU İŞİ YAPALIM.

FİİFF

BU KIYAMETTE NASIL TOPLANILIR. ZATEN KURTULUŞ YOK. RECEP ÇAVUŞ TA GİTTİ.

TOPLANMAK İÇİN BİR ANLIK ATEŞ KESİLMESİ AŞIM ÇAVUŞU İYİCE KUŞKULANDIRMIŞTI BU DELİ DURDU İLE İLK KARŞILAŞMASI DEĞİLDİ. DELİ OLDUĞU KADAR AKILLICA DA HAREKET EDERDİ. ORMANIN BU AÇIKLIĞINDA ÇARPIŞMAYI KABUL ETMEK, YA ÖLÜME GİTMEK YA DA BİR TUZAKTI, NE YAPACAĞINI BİLMİYORDU. ÇEKİP GİTSE İTİBARI BEŞ PARALIK OLURDU. GİTMESE MUTLAKA TUZAK VARDI. ŞAPKASINI ALIP GÖTÜREN KURŞUN ONU ÜRKÜTMÜŞTÜ. AMA DELİ DURDU'YU ÇEMBERE ALMIŞKEN DE GİTMEK ELİNDEN GELMİYORDU...

BU DELİYİ BİLİRİM. CANI İSTEMİŞ BURADA KALMIŞTIR. KENDİNE GÜVENİR. ÇEMBERİ DARALTIP BİTİRELİM İŞİNİ.

YILLARCA EŞKİYALIK ETMİŞ DELİ DURDU GİBİ BİRİ BÖYLE BİR MÜSADEMEYİ KABUL ETMEZ. TETİK DURALUM. MUTLAKA BİR TUZAKTIR.

ARKADAŞLAR YERİNİZDEN KIPIRDAMAYIN BAKALIM. BU DELİ NE YAPACAK, ÇEVRİLMİŞ ZATEN. AVCILARIMIZIN İÇİNDE SAYILIR, YOKSA ÇOKTAN MOR DAĞIN YOLUNU TUTMUŞTU.

ETME GEDİKLİM. KENDİNE ÇOK GÜVENİR BU DELİ. BİTİRELİM ŞU İŞİ. DARALTALIM ÇEMBERİ...

DURALIM DURDUĞUMUZ YERDE.

28

Devam Edecek

gençliğin yeni sporu
yeni eğlencesi

Simdi Tekno KAY-KAY zamanıdır

Gençlik dedin mi akla artık Tekno Kay-Kay geliyor. Gençler gençlik heyecanlarını Tekno Kay-Kay ile yaşıyor, yaşamın tadını çıkarıyor. Siz de seçin Tekno Kay-Kay'ınızı Onlara katılın. Bu eşsiz sporun keyfini sürün.

Tekno Kay-Kay yedek parça ve aksesuarları tüm bayilere dağıtılmıştır.

Kısa bir süre için, yeni modellerden alan herkese hediye ÖZEL TEKNO KAY-KAY ÇANTASI

Vespa KAY KAY 4-8 yaş arası küçük sporcular için

TEKNO KAY-KAY BİR Tekno Play MAMULÜDÜR

TEKNO PAZARLAMA A.Ş.
Rizapaşa Yokuşu, Uygun Han 63/1
İstanbul Telefon: 26 49 83

sizin gözünüzle siz

müjdat gezen

ARMAĞANLAR ALMALI
İnsan arkadaşlarına
annesine
babasına
bazı mutlu günlerinde
armağanlar almalı.
Bundan tam üç gün sonra
annemin doğum günü.
yaptığım hesaba göre
iki gün çukulataya
beş gün patlamış mısıra
para vermezsen eğer
anneme güzel bir armağan
alabilirmişim meğer.
ben de öyle yapacağım
anneme en güzelinden
bir armağan alacağım.

KAHVALTI
Dedem:
öğlen yemeği gümüşse
akşam yemeği bakırsa
kahvaltı altındır
derdi.
Dedem doğru söylemiş
ben ne zaman, sabahları
kahvaltımı iyi yapsam
o gün okulda mutlaka
bir dersten beş alıyorum.

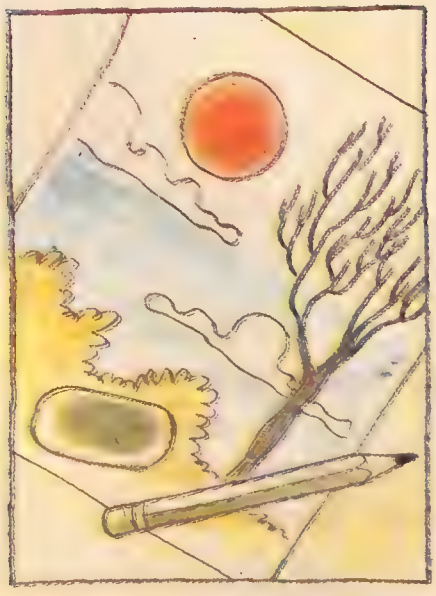

DEFTERİM
Sen olmasaydın
defterim
inan çok yalnız olurdum.
nereye çizerdim
çiçekleri
ağaçları
kuşları?
nerede yapardım
matematik çalışmalarımı?
nereye yazardım
ödev yazılarımı?
sen olmasaydın
defterim
çok yalnız olurdum.

SÜNNET
Sünnet, senden korkmuyorum
ben kocaman bir erkeğim
üstelik senin sayende
armağanlar alıyorum...

KALEM
Kalem,
sen ne güzel bir şeysin
her sözümü dinlersin
bana bir ev yap derim
kuş yap, bulut yap derim
top yap, çiçek yap derim
sana bir yön veririm
sen de
her dediğimi
bir güzel çizersin
kalem
sen ne güzel şeysin.

SİLGİ
Bir gün sana
gereksinmem kalmazsa
bil ki bir çok şeyi
öğrendim artık
doğru yazdığım için
doğru çizdiğim için
sana gerek kalmıyor
silgi...

JİKLET
Bir ay jiklet çiğnedim
tüm dişlerim çürüdü
annem bir hesap yapmış
tam otuz liram gitmiş
keşke otuz lirayla
iki kitap alsaydım
yatıp kalkıp okuyup
düşünceye dalsaydım.

FİSTANIM
Bir fistanım var
ta ninemden kalma.
Üzerime giydim mi
yerlere değer etekleri,
şimdi böyle fistanlar yok
bu fistan nineme
çok yakışırmış
besbelli.

TOP
Bana kimse kızmasın
kimse bağırıp çağırmasın
ben topumla oynamayı
dersimden çok seviyorum.
Ama buna karşılık
daha hiç zayıf almadım
sınıfta da kalmadım.

KARDEŞİM
Ne yalan söyleyeyim,
ilk doğduğu zaman
onu çok kıskanmıştım,
artık benim papucum
dama atıldı sanmıştım.
Oysa şimdi onu ne çok
seviyorum...
Bir gün görmesem
ne çok özlüyorum.
Kardeşim benim
canım,
her şeyim, en yakın
arkadaşım.

Tanar dan tüm çocuklara
güzel yazan
güzel kalemler

başarıya tam isabet!

Çocuklar,
kırtasiyecilerden
Tanar'ın
Apaçi ve Çivi kalemlerini
istemeyi unutmayın!

KEPRO

SİNEMA TV

DÜNYA ÇOCUKLARI NELER İZLİYORLAR?

Bu hafta sizlere komşu bir ülkenin televizyonunu tanıtmaya çalışacağız...

Yunanistan'da da bizde olduğu gibi televizyon tek kanaldan yayın yapıyor. Ancak bu kanalda bazı programlar orijinal dilinde (yani İngilizce, Fransızca ya da Almanca) ve renkli, ayrıca Yunanca altyazılı olarak yayınlanıyor.

Bu arada Yunan yapımı olan veya ilkokul öncesi çocuklara seslenen programlar ise Rumca olarak veriliyor.

Bizim için Yunan Televizyonu'nun bir başka ilginç yanı da, Ege Bölgesi'nde ve özellikle İzmir çevresinde rahatça izlenebilir olması. Biraz İngilizce ya da Fransızca bilen bazı okuyucularımız TRT TV'den tanıdıkları dizileri Yunanistan Televizyonu'nda rahatça izleyebiliyorlar.

"Aşk Gemisi"nin kahramanları...

DİZİ FİLMLER

Şu sıralar Yunanistan Televizyonu'nun en sevilen dizisi kuşkusuz, "Kökler". Anımsayacaksınız, Alex Haley'in aynı adlı romanından uyarlanan dizi, ülkemizde de gösterilmiş ve çok beğenilmişti. Şimdi bu diziyi izleme sırası Yunanistan'daki izleyicilerde. Yunanlılar bu nefes kesen diziyi ve Kunta Kinte'yle ailesinin kuşaklar boyu süren özgürlük savaşını, filmin özgün dilinde, yani İngilizce olarak izliyorlar. Cuma akşamı ekrana gelen bu diziden başka yine yakından tanıdığımız üç dizi, Yunanistan'daki TV ekranlarını şenlendiriyor. Bunların ilki sizlere yukarıda resmini sunduğumuz, "Aşk Gemisi"... İkincisi, "Çılgın Kızlar" yani, "Laverne ve Shirley", öteki ise bizde perşembe günleri ekrana gelen, "Çarli'nin Melekleri" ... Bizde de çok sevilen ve bu üç Amerikan yapımı dizi, Yunanistan'da da çok tutuldu.

Bu dizilerin dışında Yunan yapımı, "Lila Kaçtı", "Noter" ve "Yollarını Şaşıranlar" adlı üç dizi de Yunanistan Televizyonu'nun sevilen programları arasında...

ÇİZGİ FİLMLER BELGESELLER

Yunanistan'da pazar günü dışında saat 19.00'da başlayan TV yayınının ilk programı mutlaka bir çizgi film oluyor. Pazartesi günleri La Fontaine'den Fransızca masallardan sonra, salı günleri "Tom ve Jerry" ekrana geliyor.

Haftanın iki günü (Perşembe ve cumartesi) ise iki çizgi masal yer alıyor.

Ancak Yunanistan Televizyonu'nun en sevilen çizgi filmi, hepimizin yakından tanıdığı "Arı Maya."

Bizler için Yunanistan Televizyonu'nun bir ilginç yönü daha, her cuma akşamı, "Karagöz" yayınlanması. TRT'nin ne yazık ki, sahip çıkmadığı bu gölge oyunumuz Yunanlılar tarafından el üstünde tutuluyor.,

Yunanistan Televizyonu'nda pazartesi akşamları "Barbarossa Harekâtı" adlı bir belgesel yayınlanıyor. İkinci Dünya Savaşı'nda Almanya ve Sovyetler Birliği arasındaki savaşları yansıtan film, türünden hoşlananların ilgiyle izleyebileceği kalitede.

"Burası Holywood" belgeseli, Amerika Birleşik Devletleri'nin sinema kentini ayrıntılarıyla tanıtıyor. Oyuncular, yapımcılar ve sinema endüstrisi başkentin gizli kalmış yönleri bu belgeselde bir bir ekrana geliyor.

Yunan TV'sinde bizler için en ilginç belgesel, kuşkusuz "Loksandra." Ondokuzuncu yüzyılda İstanbul'daki Rumların yaşantısını konu edinen yapım, yarı belgesel nitelikte...

MEKTUP ARKADAŞI

Türkiye'nin her yöresinden yeni arkadaşlar edinmek ister misiniz? Bize adınızı, adresinizi, nelerle ilgilendiğinizi kısaca yazın. Bu köşede yayımlayalım...

- AHMET BALKAN: Yaşım 15. Ortaokul öğrencisiyim. Kitap okumayı gezmeyi, futbol oynamayı çok severim. Yazışmak istiyorum. Adres: Kızılca Mah. Şirinırmak Sok. No: 71 Akşehir - KONYA.
- NURAY GÜZELLER: Yaşım 14. Kitap okumayı, gezmeyi severim. Şiir yazarım. Kibrit kutusu biriktirirım. İngilizce yazışmak istiyorum. Adres : TCDD Liman Blok Ap. B-1 No: 2 İSKENDERUN.
- CEM PASKAP: Yaşım 15. Müzik dinlemeyi, kitap okumayı, spor yapmayı severim. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Muratpaşa Mah. Tomrukçu Sok. No: 9 D. 3 Aksaray - İSTANBUL.
- ÖZLEM YORULMAZ: Yaşım 9. Yüzmeyi, kitap okumayı çok severim. Pul ve kart biriktirirım. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Kültür Mah. 1381 Sok. No: 15/1 Alsancak - İZMİR.
- İSMET BAŞOK: Yaşım 15. Liseye yeni başladım. Pul ve yabancı para biriktirirım. Dergi okuru arkadaşlarla yazışmak istiyorum. Adres: Güzelhisar Mah. 14. Sok. No: 19 K. 1 AYDIN.
- ASLIHAN BÜYÜKTANIR: Yaşım 10. Boş zamanlarımda kitap okurum. Çeşitli kentlerden arkadaşlarla yazışmak istiyorum. Adres: Orman Lojmanları No: 72 AMASYA
- AYNUR KAYABAŞI: Yaşım 10. Boş zamanlarımda spor yapar, kitap okur, resim yaparım. Yaşıtım arkadaşlarla yazışmak istiyorum. Adres: Kuyubaşı Sigorta Evleri C-4 Blok D. 2 Kadıköy - İSTANBUL.
- SEMA IŞIK: Yaşım 10. Kitap okumayı, müzik dinlemeyi çok seviyorum. Kart biriktirirım. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Fevzipaşa İlkokulu Sınıf : 5/C KARS.
- ABDULLAH YILMAZ. Yaşım 11. Bisiklete binmeyi, kitap okumayı, müzik dinlemeyi, gezmeyi, resim yapmayı çok severim. Yazışmak istiyorum. Adres: Dolay Mah. Bulut Sok. No: 29 Şarkışla-SİVAS.
- LÜTFİYE AKTOZ: Yaşım 13. Kart pul ve davetiye biriktirirım. Basketbolu severim. Yazışacağım. Adres: Öğretmenler Mah. Nihan Sok. No: 5 Tarsus-İÇEL.
- SERVET ÇEVİK: Yaşım 14. Gezmeyi, resim yapmayı, müzik dinlemeyi severim. Şiir ve öykü yazarım. Adres: Demetevler 1. Cad. 52/11 ANKARA.
- FEVZİYE AKTOZ: Yaşım 10. Davetiye ve kart biriktirirım. Kitap okumayı severim. Yazışmak istiyorum. Adres: Öğretmenler Mah. Nihan Sok. No: 5 Tarsus-İÇEL.
- MUSTAFA BUCAK: Yaşım 13. Kitap okumayı ve spor yapmayı severim. Dergi okuru arkadaşlarla yazışmak istiyorum. Adres: Süleymaniye Kümeevleri Mah. Reyhan Sok. No : 15 URFA.
- MERAL DAYSAL: Yaşım 13. Ortaokul öğrencisiyim. Müziği çok severim. Yazışmak istiyorum. Adres: Şehitlik Balkiraz Mah. Avcılar Ap. No: 4/5 ANKARA.
- E. KEMAL CENT: Yaşım 12. Yüzmeyi çok severim. Pul biriktirirım. Yazışmak istiyorum. Adres: Boztepe Mah. İran Cad. No: 46/4 TRABZON.
- SEÇİL ERBİL: Yaşım 9. Ders çalışmayı, müzik dinlemeyi sinemaya gitmeyi severim. Yarışmak istiyorum. Adres: Hatip Mah. Omurtak Cad. No: 84 K. 3 ÇORLU.
- ERKAN KÖKVER: Yaşım 10. Futbol oynamayı severim. Pul biriktirirım. Yaşıtlarımla yazışmak istiyorum. Adres: Dumlupınar Mah. Ordu Bulvarı Nuri Genelioğlu Ap. No: 42 D.1 AFYON.

OKURDAN OKURA

BİR AKŞAMÜSTÜ

Oda bir anda toz duman içinde kaldı. Kütüphanenin dört duvarında bir çocuk özenisiyle yazılmış, büyük büyük, süslü harfli "YAVAŞ KONUŞUN" yazısına bakınca hafifçe bir gülme geçti içindem, kendimi kitabıma vermeye çalıştım.

Aradan birhayli zaman geçti. Kafama çarpan topbardağı taşıran son damla oldu. Kitaplarımı toplayıp dışarıya fırladım. Sıcacık odadan dışarıya çıkınca, soğuk, bir tokat gibi patladı suratımda. O karmaşadan kurtulduğuma sevinerek otobüs durağına doğru ilerledim.

Akşam eve dönünce anlatacak birşeylerim olduğu için memnun yürür ken, tanıdık bir sima; birini gördüm. Selâm verdi... Gülümsüyor. Kim acaba?... Tanıyorum... Ama kim?... Gülümsüyorum. Yürüyüp geçiyor. Halâ kim olduğunu çıkaramıyorum. Aman canım! Hatırlayıp da ne olacak sanki? Derin bir nefes alıp serin sonbahar havasını ciğerlerime dolduruyorum. Böyle yapınca yeniden doğmuş gibi hissediyor insan kendini.

Sağımdan, solumdan bir sürü insan gelip geçiyor. Hepsi koşup duruyor. Deli midirler ne? Zaten, kütüphanede edebiyat ödevini bulamadığım için kafam bozuluyor. Bu da yetmezmiş gibi birden matematik ödevini de yapmadığım geliyor aklıma.

Aaa.Otobüs durağına gelivermişim bile. Bir de otobüs çabuk gelse..,

DENİZ MORALIGİL

Resim : GÜRHAN TAMER

OKURDAN OKURA

Bu, sizin sayfanız... Şiirlerinizi, resimlerinizi, öykülerinizi, kısa yazılarınızı ve kendi fotoğraflarınızı bekliyoruz...

İLKBAHAR GELDİ

Ben bu ilkbaharı çok severim
Çiçek açmış kırlarda gezerim
Koyunlar kuzular bu mevsimde
Tatlı bir koku vardır hepsinde

Karınca, kelebek ve arılar
Çiçeklerle süslenir bayırlar
Leylek, kırlangıç, turnalar geldi
Yaşasın güzel ilkbahar geldi

CEMİL ÇİLİNGİR

POSTA İLE GÖNDERSENE

Soğuk bir kış gününde postacı kapı, kapı dolaşıp mektupları dağıtıyordu. Pencereden karın yağışını seyreden Ahmet postacıya:

— Bu soğuk kış gününde ne yapıyorsun, der.

Postacı da:

— Mektupları sahiplerine dağıtıyorum, diye cevap verir. Bunun üzerine Ahmet'de:

— Sen dağıtacağına POSTA İLE GÖNDERSEN, der.

AHMET ÇAKMAK

ÇOCUK

Bir gün sen de doğarsın
Bir gün sen de ölürsün,
Ama okursan yararlı biri olursun,
Ama okumazsan yurdun geride kalır

Atatürk böyle doğmuştu
Çok çalışıp yurdu böyle kurtardı,
Ve böyle ölmüştü
Ama yurda çok şey kazandırmıştı

İMRAN DORA

ORMAN

Ne güzeldir ağaçlar,
Ne tatlıdır kuş sesleri
Bütün güzelim çiçekler,
Hep ormandan doğar,
Güzel kokularını etrafa saçar

Her şey ormandan doğar
Kitap, kalem, defter
Ormansız bir yer varsa
Ne kalem ne de yakacak üretilir
Ormansız bir yer olur mu?

KAMELYA ÖZGÜR

OKURDAN OKURA

ÖĞRENCİ

Ben 11 yaşında bir öğrenci
Bilgilerin hepsi benim için bir inci

Hiç bir zaman demem aman,
Çalışırım her zaman,

İlk öğretmenim Atam,
Gelecek için yok bir tasam,

Şimdi çalışacağım,
Büyüyence yaşayacağım,

HÜSEYİN ÇABUK

İSTİYORUM

Çocuklar hep kardeş olsunlar
İstiyorum tüm dünyada
Gözlerinde sevinç pırıtıları olsun
İstiyorum tüm günlerinde

Gülsünler, eğlensinler, koşsunlar,
istiyorum
Hep beraber
Mutlu yaşasınlar istiyorum
Yeşillikler içinde

Hepsinin kalemi, kâğıdı, defteri
Olsun istiyorum
Hepsi okusun, iyi insan olsunlar
Okusunlar, okusunlar istiyorum
Hep beraberce

Düşmanlık olmasın istiyorum
aralarında
Kardeşçe mutlu yaşasınlar istiyorum

NİLÜFER ŞİNİKÂROĞLU

OKURDAN OKURA

OKULUM

Sabahleyin okullar,
Sabahleyin açılır,
Çocuklar geliyorlar,
Sabahleyin okula
Ziller çalıverince
Çocuklar sıra olur
Andımızı içeriz
Derslerimiz başlayınca
Öğretmen sınıfa girer,
Ve dersler böylece biter
Severim ben okulumu,

LÜTFULLAH ALTINTEPE

DERGİMİZ

Milliyet dergisinin sesinden
Bir şiir yazdım hevesimden
Dedim başlayayım neresinden
Bilmem çıkar bilmem çıkmaz

Çocukluğum oldu aldığıma neden
Hoşlandım sayfasındaki sözlerinden
Bende yazdım bir şiir ellerimden
Bilmem çıkar bilmem çıkmaz

Çıkarsa güler ondan yüzüm
Çıkmazsa ağlar kara gözüm
Ne hakkım kaldı nede sözüm
Bilmem çıkar bilmem çıkmaz

Yüksel severmiş birini
Öğrenmiş ansiklopedideki yerini
Her haftu almış eserini
Bilmem çıkar bilmem çıkmaz

YÜKSEL KIR

Resim : ÖZGÜR CAN

FIKRALAR

NASIL BAKARMIŞ?

Denizcilik okulunda çarkçı çıkacak bir öğrenciye, bitirme sınavında mümeyyiz:

— Anlat bakalım, der, bir geminin kazanına nasıl bakarsın?

Öğrenci, sorunun içinden çıkamayacağını anlayınca:

— Gözüm gibi bakarım efendim, der.

FATİH SULTAN MEHMET

Fatih Sultan Mehmet, çocukken eski cihangirlerin hayatını merak edermiş. Bu arada, Büyük İskender'i özellikle beğenirmiş. Bir gün kendisine:

— Siz, demişler, İskender'i beğeniyorsunuz ama, hayatına imrenmek pek doğru değil. Çünkü onun ömrü çok kısa sürdü.

Fatih Sultan Mehmet'in kaşları çatılmış:

— Sizler, dünyayı fethe yeter bir ömrü kısa mı buluyorsunuz?..

KIZGIN BİR BABA

Babası Michelangelo'nun ressam olmasını hiç istemiyormuş. Bir gün, küçük Michelangelo, resim yaparken babası birden içeriye girip de bağırmaya başlayınca, küçük dahi korkup sinmek şöyle dursun, ateş püsküren babasının yüzüne bakıp:

— Aman, demiş, işte kızgın bir baba resmi çizmek için eşsiz bir model!

YAZIK OLMUŞ DEDEME

Sabahları yüzünü yıkamaktan hiç hoşlanmayan küçük çocuk:

— Ama anne, dedi, tarih dersinde öğretmen söyledi, Kral Birinci James hiç yıkanmazmış.

Annesi:

— Evet, diye onayladı, yıkanmazdı, eğer yıkanmış olsaydı ölmez, bugün de sağ olurdu.

Bir süre düşünen çocuk:

— Madem bunu biliyordun, niçin dedeme söylemedin? Yazık olmuş dedeme! dedi.

YAZISIZ

KARANLIKTA

Ali radyodan aya iniş için yapılan yayını dinlerken, küçük kardeşi de pencereden aya bakmaktaydı.

Spiker:

— On saniye var, beş saniye... Evet, şimdi aya indiler! deyince, pencereden ayı seyreden küçük çocuk:

— Eyvah! diye bağırdı.

O sırada önünden bulut geçtiği için ay görünmüyordu.

— Ne oldu? diye çocuğa sordular.

Çocuk:

— Ay dedenin ışıkları söndü, dedi, şimdi o amcalar karanlıkta ne yapacaklar?

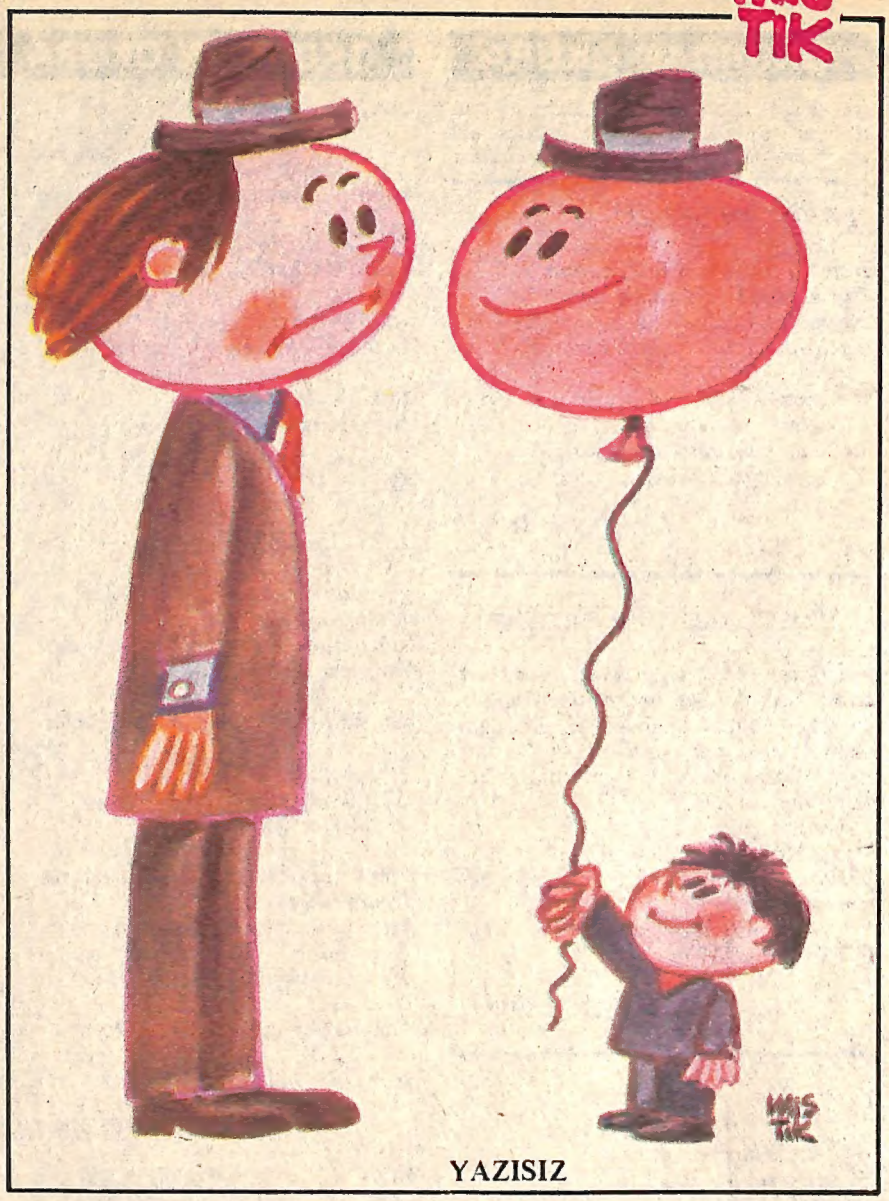

YAZISIZ

KALIN KAFALI

Bir sosyolog kadın, bir inceleme gezis için bir köye gitmişti. Bir köy evinin odasında köy kadınları toplanmışlardı. Kadınlardan biri:

— Kaç yıl okudunuz? diye sordu.

Sosyolog hesapladı:

— Lise on bir, üniversite dört, eder onbeş, iki yıl da Amerika, sonra iki yıl da doktora.... Aşağı yukarı ondokuz, yirmi yıl...

Köy kadınları şaşkınlıkla birbirlerine baktılar. Sosyolog bu bakışları: "Aşkolsun, amma da okumuş kadın" diye algılamıştı. Bir süre sustuktan sonra kadınlardan biri:

— Darılma ama hanım, dedi, çok kalın kafalıymışsın... Bizim burada çocuklar bile üç yılda okumasını öğreniyorlar.

Hey çocuklar! Eti Puf çıktı.

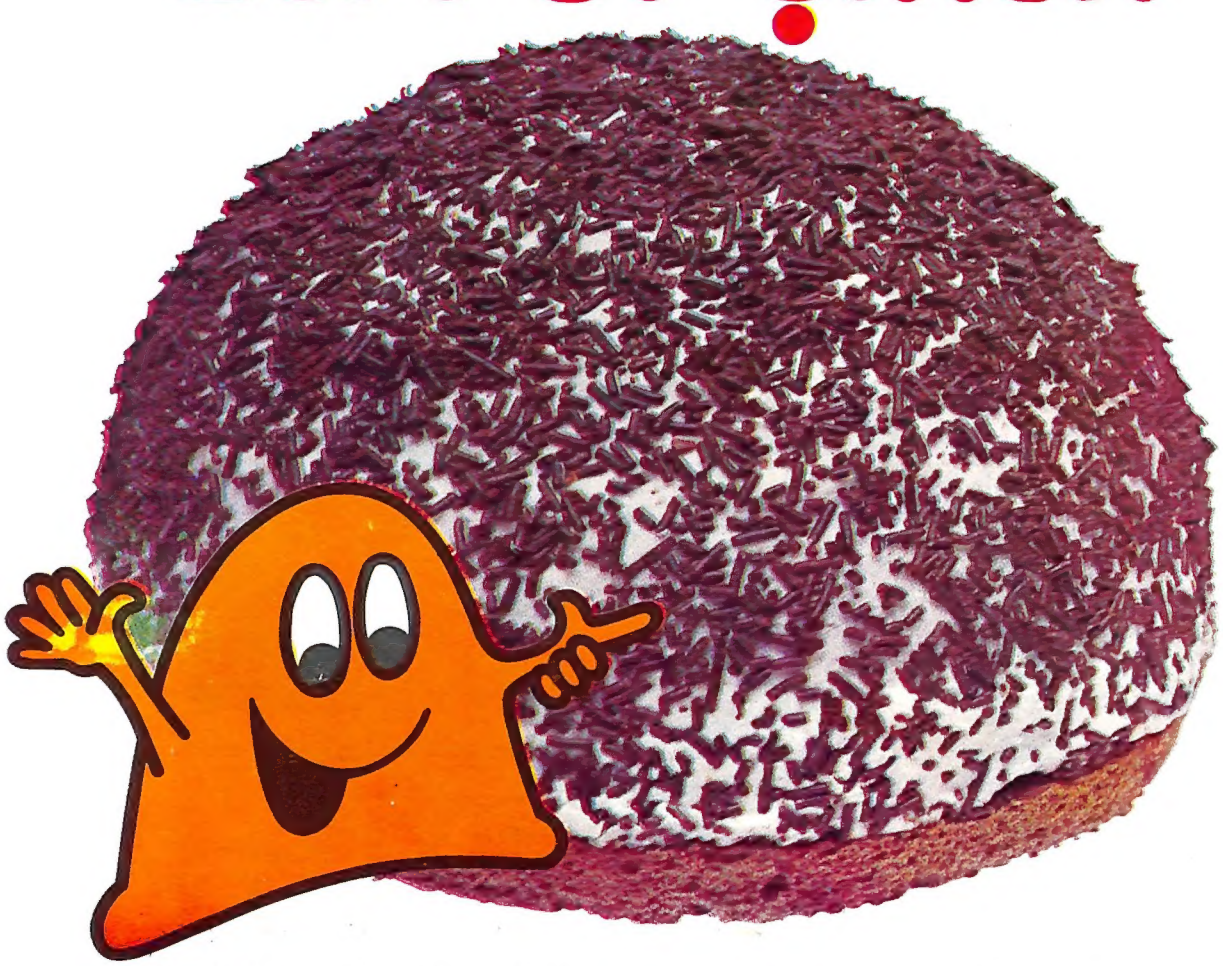

Tadı bambaşka, içi yumuşacık, üstü çikolata.

Nefis Eti Puf'ları şimdi,tekli ve altılı paketlerde,bütün bakkallar ve marketlerde bulabilirsiniz.

Eti Puf bir ETİ Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. ürünüdür

ETİ PUF

Para/McCann

Pamukbank 1978'de olduğu gibi,
1979'da da %100'ün üzerinde büyüme sağladı.

Bu başarının sırrını, insanların niçin Pamukbank'ı seçtiklerini araştırdığımızda, aşağıda sunduğumuz cevaplarla karşılaştık...

1 **Pamukbank paramı iki katına çıkarıyor.**
(Pamukbank vadeli mevduatınıza %24,5 faiz verir. Paranızı 4 yıla kalmadan iki katına çıkarır.)

2 **Pamukçocuk dergisini çok seviyorum.**
(36 sayfalı, 75.000 tirajlı, rengârenk Pamukçocuk dergisi, her ayın üçüncü haftasında Pamukbank şubelerinde. Bedava.)

3 **Uluslararası kredi kartını bana Pamukbank sunuyor.**
(Avrupa'nın ünlü kredi kartı EUROCARD yalnız Pamukbank'ta.)

4 **Yeterli ve bereketli krediyi bana Pamukbank verdi.**
(Pamukbank insanları ve şirketleri tanır, onlara güvenir. Verdiği kredi her zaman yeterlidir, bereket getirir.)

5 **Genç Pamukbankılar gibi gülenine rastlamadım.**
(Pamukbank'ta çalışanlar insancıldır, gençtir, dinamiktir. Güldü mü yürekten gülerler.)

6 **Böyle kadın dergisi parayla bile zor bulunur.**
(Moda, orgü, elişi, çiçek bakımı, yemek tarifi, makyaj, çocuk sağlığı, Pamukkadın dergisinde. Pamukkadın, her aybaşı Pamukbank şubelerinde, ücretsiz.)

7 **Yaşasın Pamukçocuk Kulübü!**
(Pamukçocuk Kulübüne üye çocuklar, Pamukbank'ın tüm çocuk hizmetlerinden öncelikle yararlanıyorlar.)

8 **Dövizimi en rahat Pamukbank'tan sağlıyorum.**
(İhracata verdiği olağanüstü önem sayesinde Pamukbank, döviz pozisyonu rahat bankadır.)

9 **Pamukbank'tan %39,5 faiz alıyoruz.**
(Pamukbank yurt dışındaki tüm işçilerimize en yüksek yasal faizi verir: %39,5.)

10 **Hiç aklımda yokken beni ihracatçı yaptı.**
(Pamukbank ihracatçıyı, ihracat konusunu, bağlantı yapılacak ülkeyi arar bulur. Durup dururken ihracatçı ve döviz yaratır.)

11 **Bana birbirinden güzel 5 kumbara verdi.**
(İşte Pamukbank'ın şahane kumbaraları: Vakvak Amca, Elma, Kedi, Aslancık ve Dünya.)

12 **Hepimizi milyoner yapıyor.**
(Pamukbank'ın MİLYONERLİK HESABI, sizi, eşinizi, çoluğunuzu çocuğunuzu 10.000, 20.000 gibi paralarla milyoner yapar.)

13 **Kazancımı süratle ve güvenle aileme ulaştırıyor.**
(Pamukbank yurt dışındaki işçilerimize hem yeni iş olanakları sağlar, hem de onların kazançlarını süratle ailelerine ulaştırır.)

14 **Her haftasonu Pamukbank Çocuk Sinemasındayım.**
(Pamukbank Çocuk Sineması, Edirne'den Kars'a tam 92 merkezde, rengârenk çizgi filmler, belgeseller, müzikaller sunuyor. Ücretsiz.)

15 **Artık sigorta sorunlarıyla uğraşmıyorum.**
(Tüm Pamukbank şubeleri Türkiye Genel Sigorta'nın acentesidir, sizi sigorta sorunlarından kurtarır.)

16 **Bana yurt dışında iş alanı sağladı.**
(Pamukbank, yurt dışındaki yaygın ilişkileri sayesinde, müteahhitlerimize dış ülkelerde yeni iş alanları sağlar.)

17 **Pamukbank, iyi banka.**
(Pamukbank 1980'de de "iyi banka" olma özelliğini korumaya kararlıdır.)

İnsanlar niçin Pamukbank'ı seçer?

Gene PAMUKBANK
"iyi bankadır"